

Primorska BORBA

Leto II. - Št. 32 — Ajdovščina, sobota, 17. avgusta 1946 — Cena 4.— lire.

Mirovna konferenca v Parizu

ALBANIJA JE ENAKOPRAVNA

ALBANSKI NAROD JE VODIL ŠEST LET HEROJSKO BORBO PROTI OKUPATORJEM

Jugoslovanska delegacija je predlagala na plenarni seji, da bi se Albanija povabila k udeležbi pri delu konferen- ce. Moša Pijade je dejal: Albanija je bila od vseh balkanskih držav prva, ki je postala lahek plen italijanskega impe- rializma. Takrat Evropa ni podvezala niti enega samega koraka, da bi branila neodvisnost te male države. Albanija je nudila oborožen odpor napadalcu Italiji, ki mu je morala v neenaki borbi leta 1940 podležiti. Albanski narod pa se nik- dar ni mogel sprijazniti s suženjstvom in je dvignil orožje proti fašističnemu okupatorju. Po kapitulaciji Italije je na- daljeval borbo proti Nemcem, ki so se polastili Albanije. Da bi ubranil in si zno- va priboril neodvisnost, je albanski narod vodil šest let težko in herojsko borbo proti fašističnemu okupatorju. Ve- lika večina tega naroda je stala v borbi strnjeno za svojim voditeljem Enver Hodžo. Tako je Albanija ustvarila NOV

se z lastnimi silami osvobodila in so- delovala v borbi na jugoslovanskih tleh. Jugoslovanska delegacija smatra, da je neopravičljivo dejstvo, ker Albanija ni bila povabljena na konferenco kot osta- le državne članice — enakopravna z na- mi. Albanija je zavezniška država, ki zasluži občudovanje vseh demokratičnih držav. Na seji, kjer so razpravljali o po- zivu Albanije na pariško konferenco, je grška delegacija dvakrat nastopila proti pozivu Albanije in metala z govorni- škega odra klevetniške obtožbe na al- banski narod. Grčija je ostala popolno- ma izolirana, kajti nihče ni nastopil v obrambo njenega stališča. Zastopniki Ve- like Britanije, Avstralije in Brazilije so priznali, da ima Albanija svoje pravice za udeležbo pri konferenci, na kar grška delegacija ni mela več poguma, da bi se zastopala svoje mnenje, ki je popolnoma propadlo.

poročila, ki so naperjena proti intere- som SZ. Zato je tako energičen v svojih naporih, da bi se pripravila sprejemala z enostavno večino. Nekateri pariški listi z velikim zadovoljstvom podpirajo mnenje avstralskega delegata. Pariški list »Cité soir« piše: »Zapadne sile so zmaga- le nad ZSSR« in ostali podobni listi so pisali slično. Sedaj vidimo, kako je jav- nost razumela sklep o načinu glasovanja. Rusija misli, da mirovna konferenca ni bila sklicana zato, da bi ta ali oni blok

zmagoval nad ZSSR ali katero koli drugo državo. Se več, vse velesile skupaj ne smejo na mirovni konferenci nadvlado- vati nobeni državi, pa naj bo velika ali majhna.

Vsi veste, da SZ ni bila med zad- njimi, ko se je bilo treba boriti proti skupnemu sovražniku, SZ je ponosna, da je rešila evropsko civilizacijo fašističnih barbarov, da je osvobodila številne ev- ropske države iz fašističnih krempljev in pomagala državam, ki so bile hitler-

jevi hlapci, da so se ponovno vrnile na pot demokratičnega razvoja, da je po- magala dvigniti zastavo svobode in de- demokratičnega prepoda po vsej Evropi. SZ je v tej borbi doprinesla nezaslišano žrtve. Sedem milijonov ljudi, to so iz- gube moje domovine. Zasluge Rdeče armade in neprecenljive izgube SZ nam dajejo pravico, da zahtevamo, da se glas SZ kakor tudi ostalih demokratič- nih držav posluša s pozornostjo, ki jo zasluži.

TITOVO TEKMOVANJE

pot primorskega ljudstva k domovini - Titovi Jugoslaviji

GOVOR TOVARISA EDVARDA KARDELJA NA PLENARNI SEJI MIROVNE KONFERENCE

Sedanja Italija hoče obdržati stare imperialistične težnje

Kardelj je dejal: Jugoslavija ne vodi želja po maščevanju, niti sovraštvo do drugih narodov, niti imperialistične za- hteve. Mi gojimo občutke prijateljstva do italijanskega naroda, mi cenimo njegovo demokratično tradicijo, ki je ni mogel zatemniti niti Mussolini, cenimo njegovo kulturo, ki predstavlja pomemben dopri- nos obči kulturi človečanstva. Prav tako nismo pozabili, da so mnogi italijanski protifašisti pričeli z aktivno borbo proti italijanski in fašistični agresiji močnej- prej kot v kateri koli državi, ki je po- zneje sodelovala s Hitlerjem. Prav tako ne moremo pozabiti, da so se italijanski protifašisti borili v vrstah jugoslovanskih partizanov proti Hitlerju in Mussoliniju. To pomeni, da ni ves- italijanski narod podpiral Mussolinija in njegovo borbo. To pomeni, da je del italijanskega naroda ostal zvest demokratičnim tradicijam in da italijanski narod zasluži, da se to upošteva pri izdelovanju mirovne po- godbe za Italijo. Smešno bi bilo pa mi- sliti, da je Mussolini slučajno prišel na oblast, ali da je samo Mussolini hotel vojno, kar skuša dokazati gospod De Gasperi. Med italijanskimi zahtevami iz dobe leta 1911 in zahtevami Mussolinija, obstaja neposredna zveza. V preteklosti je obstajala Italija z Garibaldi in Mazzinijem — upravičen ponos tedanje napredne Evrope. Mazzini je dejal, da sega Italija do ustja Soče, to mejo je dal Italiji Bog. Do te meje se govori in ra- zume italijanski jezik — preko meje Ita- liji nimamo pravice. Takšni so bili glasovi tiste Italije, ki se je borila za demokracijo, za nacionalno združenje in ki je imela tudi smisel za borbo drugih narodov, za njihovo svobodo in zdru- ženje.

Prišel pa je čas, ko je vso uradno po- litiko Italije prežl nezbrzan duh impe- rialističnih zahtev, duh ki je v zunanje političnem pogledu dovedel Italijo do za- vojnevalnih vojn in končno do sedanje katastrofe, a v notranji politiki do li- kvidacije demokracije in do zmage fa- šizma. Italija se je pričela istočasno vme- šavati v balkanske razmere, želela da si ustvari tu močno bazo, da ustvari ita- lijanski imperij. Italija je bila partner Nemčije, sestavni del osi Rim—Berlin. Za čem je težila, je dokaz napada na Abesinijo, osvojitve Dodekaneza, zahte- va londonskega pakta in končno rapal- ska pogodba. To je program Italije do konca prve svetovne vojne. To politiko so podpirali krogi italijanskega finan- čnega kapitala, industrije in trgovine, pod- pirali so jo šovinistični krogi, ki so sa- njali o tem, da bodo na lahek način na račun drugih narodov prišli do blago- stanja in slave. To politiko so podpirali ostanki aristokracije, veleposestniki, mo- narhični krogi z dinastijo na čelu in vse druge reakcionarne in protidemokratič- ne sile. Ravno iste sile so za časa Mus- solinija imele odločilno vlogo v italijanski uradni politiki. Posluževale so se vseh sredstev, prevar in terorja, da bi širo- kim ljudskim množicam skrite pravo bistvo svoje politike. Izvor italijanske agresije ni osebno v Mussoliniju, temveč v vseh dejstvih, zato Mussolini ne nosi odgovornosti za vojno sam, niti bivša fa- šistična Italija, temveč italijanska drža- va kot takšna. Stvar italijanskega na- roda je, da kaznuje tiste, ki so ga vrgli v takšno katastrofo.

Ko govorimo o odgovornosti Italije, ne mislimo samo na obveznost, da vsaj v nekateri meri nadomesti škodo, ki jo je Italija povzročila, pri tem mislimo v veliko večji meri na dolžnost današnje Italije, da sama uniči izvore agresije, ki so jo pripeljali do vojne. Gospod De Gasperi kot italijanski predstavnik pa v svojem govoru brani tisto politiko, ki je privedla Italijo do sedanjega poloma. Njegove trditve najbrž predpostavljajo, da tu navzoči delegati raznih držav ne poznajo niti zemljepisa, niti zgodovine.

To je vsekakor zelo riskantno. Vsak izobražen človek ve, da je šla italijanska meja pred prvo svetovno vojno mnogo bolj zapadno, kot gre sedanja francoska linija. Vsak ve, da se Italija vmešava v balkanske razmere, Jugoslavija pa se v italijanske ne meša.

Agresija torej proti Jugoslaviji in ne Italiji, vsaj v kolikor bi ostala Italija do- sledna svoji politiki zadnjih 30 let. — Francoska linija daje strateško prednost Italiji in ji odpira pot v Jugoslavijo. — Kar pa govori gospod De Gasperi o stra- teških momentih, podpira s tem samo italijanske predstavnike iz dobe po prvi svetovni vojni, ki so stavili iste teze. Tudi tedaj so mislili, da proti nevarnost od strani Jugoslavije, toda mi smo vi- deli, da je Italija sama napadala. Kar se tiče pa etnične argumentacije italijanske delegacije, se ta opira na poltorajne številke. Iz zemljevida so se zbrisali go- tovi slovenski predeli, toda ti predeli obstajajo in jih ni močeno na noben na- čin izbrisati. Zavzemajo se iste praktič- ne pozicije, ki so jih imeli Mussolini in njegovi predhodniki iz dobe afriških avantur, londonskega pakta in rapalske

pogodbe. Splošno mnenje naše delega- cije je, je dejal Kardelj, da ne more biti resnično demokratične notranje politike tam, kjer ni demokratične zunanje po- litike. Demokracija in zahteve po tujih ozemljih sta dva pojma, ki se nikakor ne moreta skladati. Argumenti De Gasperija morajo povečati našo budnost zaradi možnosti prodiranja napadalnih sil Italije.

Jugoslavija, ki je toliko pretrpela za- radi napada italijanskih agresorjev, ima posebno pravico, da zahteva od svojih zaveznikov, da jo ščitijo pred obnavlja- njem agresije in nacionalnega zatiranja od strani Italije. Gospod De Gasperi bi hotel vprašanje Jul. Krajine zavleči še za eno leto. Italijanska vlada ne upošte- va izredno težkega položaja prebivalstva Jul. Krajine, ki je v pričakovanju konč- nega sklepa podvrženo raznovrstnim krivicam, toda verjetno smatra, da bo po enem letu laže uresničila svoje vsa- jalne zahteve. Jugoslovanska delegacija najodločneje nastopa proti vsakemu od- lašanju reševanja tega vprašanja, ker je samo to v interesu miru in prebiva- lstva same Jul. Krajine.

Ivan Regent:

ZVU na zatožni klopi

Goriški dogodki, o katerih poroča- mo posebej, so naravna, logična posledica odnosa ZVU, t. j. Zavezniške Vo- jaške Uprave, do posledno demokratič- nih stremeljenj slovenskega prebiva- lstva in sploh do vsega dosledno de- demokratičnega gibanja v Julijski krajini.

Ta odnos ni slučajen, marveč je ne- ločljivi del politike »divide et impera«, po katerih se ravna ZVU, odkar je bila ustanovljena. ZVU trdi, da to ni res, da ni res, da bi se ravnala v svoji po- litiki po načelu »divide et impera« in strašno zameri vsem, ki si upajo na dan s takimi trditvami. Ampak zamera gor, zamera dol, dejstva potrjujejo take trditve, a dejstva — prvi angleški pregovor — so zelo trmasti. Ne užugaš jih, kakor ne užugaš šila v vreči. Ra- zume se, da ne bomo sodili o ZVU po tem, kar sama o sebi govori, marveč jo bomo sodili po njenem delu.

Politika ZVU, ki se ravna po načelu »divide et impera« je tu. Nismo je raz- krinkali mi. Sama se je razkrinkala. To tudi ni samo naše mnenje, marveč je tudi mnenje naših nasprotnikov in sovražnikov. Ti poslednji se zavedajo, da se ravna politika ZVU po navede- nem načelu. Zavedajo se tudi, da so taki politiki nasledili: zavedajo se, da jih ZVU ne podpira, da bi koristila nacionalnim stremeljenjem italijanskega ljudstva, marveč zato, da bi očuvala interese konservativnih krogov Angli- je in Amerike. Toda tradicionalna ne- demokratičnost, objektivna antidemo- kratičnost italijanskega nacionalnega gibanja v Julij. krajini in tradicional- no rasno sovraštvo do slovenskega ljudstva jih silita, udinjati se kot orod- je imenovani, tudi zanje same resno škodljivi in nevarni politiki.

Naj jim Bog odpusti. Ljudstvo, de- lovno ljudstvo, slovensko in italijan- sko jim bo ta greh težko kedaj od- pustilo.

ZVU in stranke, ki tvorijo takozva- ni CLN za Julijsko krajino, so se sku- paj borili proti ljudski oblasti v con A. Ko je ZVU razpustila ljudsko ob- last in imenovala znamenite odbore demokracije št. 11, kamor so se za- tekle stranke CLN z nepopolnim na- vdušenjem, si je CLN za Julijsko kra- jino mislil, da je zmagal. Faktično je zmaga ZVU. CLN je dal le imena, lutke, za večne čase osmešene lutke, ki so smele in smele svobodno delati vse kar hoče ZVU.

Zavezniški vojaški upravi se je zde- lo, in se ji še vedno zdi, slovensko-italijansko demokratično gibanje pod vodstvom slovensko-italijanske anti- fašistične unije zelo nevarno interesom »zapadne demokracije«. Zato je ZVU dala pobudo za ustanovitev, bolje re- čeno, za obnovev italijanskega nacio- nalističnega gibanja in je to poslednje močno podpirala. Ako ne bi bila ZVU tega nacionalističnega, iz ostankov fa- šizma sestojčega in neofašizem tvo- rečega gibanja pobudila in podpirala, se ne bi bilo to gibanje nikdar tako razpaslo, kakor se je. Zato pa, ker se je smelo tako razpasti, ker mu je bilo to omogočeno, mora danes služiti intere- som tistih krogov, ki so mu to omo- gočili. To gibanje, ki se opira in ki mu je dovoljeno opirati se na narodni čut italijanskega ljudstva, se ne sme, tudi če bi hotelo, in se tudi ne more boriti proti tistim, ki-italijanski narod slači- jo. Ono mora — to je danes njegova naloga — pritegovati vso pozornost italijanskega ljudstva na Trst in na Julijsko krajino, da ne bi to italijansko ljudstvo videlo in niti ne čutilo, kako ga slačijo.

V ta namen je bilo temu nacionali- stičnemu, neofašističnemu gibanju do- voljeno vse, kar si je želelo narediti, vse, kar je naredilo proti naprednemu lom ustvarjati, da je samo z delom mo- doslednemu demokratičnemu gibanju slovenskega in italijanskega delovnega ljudstva, proti slovenskemu ljudstvu sploh in proti Jugoslaviji.

Dejstev, ki potrjujejo resnico teh trditev, je toliko, da jih ne more skriti niti tozadevno nedvomna spretnost pol- kovnika Bowmana, ki ima, kar se tega tiče, nedvomno težko in prav nič za- vidljivo nalogo. Ne morejo jih skriti nesramne laži vsega reakcionarnega časopisa. Ne more jih skriti obnošeni, po vseh šivih pokajoči frak »zapadne demokracije«. Nemo bi govorili tudi, če bi jih zakopali pod klafte debeli sloj peska saharske pušave.

Ni treba, da bi vse fakte navajali. Preveč jih je. Navedli jih bomo le ne- kaj primernih.

Prvi maj 1946. Manifestacija je bila dovoljena. Trst ni videl večje in im- pozantnejše ne prej ne potem. Lahko bi bila še večja in impozantnejša, toda ZVU ni dovolila, da bi prišlo v Trst prebivalstvo cone B. Ni pustila v me- (Nadaljevanje na 2. strani)

GRČIJA JE SNELA KRINKO

SEDANJA GRŠKA VLADA NI PREDSTAVNICA LJUDSTVA

Jugoslovanski delegat Moša Pijade je smatral za svojo dolžnost braniti čast Albanije, ki jo je Tsaldaris tako grobo napadel. Zbudil je veliko pozornost, ki je ugotovil, da je Tsaldaris še pred ne- kaj dnevi stavil jugoslovanski delegaciji predlog, da bi si Jugoslavija in Grčija razdelili Albanijo med seboj. Toda Ju- goslavija ne ljubi take politike, pač pa želi prijateljsko politiko z vsemi bal- kanskimi državami. Govornik je obžalo- val, da je Byrnes poizkusil odložiti bal- kansko vprašanje s tem, da ga je pred- ložil glavniemu odboru konference v re- šitev. Za jugoslovanskim delegatom je spregovoril Višinski in podal izjavo, da je Sovjetska vlada že v decembru 1942 priznala borbo albanskih partizanov. Vse trditve Tsaldarisa, ko hoče slikati Al- banijo kot nedemokratično deželo, so nasprotno resnici. Taka so dejstva, je

poudaril Višinski in nihče nima pravice jih potisniti v pozabo. Višinski se je te- dad okrenil proti Tsaldarisu in izjavil: pomnite da vlada kake države ne pred- stavlja vedno volje njenega naroda. Vi kot predstavnik sedanje grške vlade bi morali to vedeti bolje kot vsakdo drugi. Šef ukrajinske delegacije Manuile- ski je izjavil nadalje: »Albanija je bila ena izmed prvih žrtv italijanskega fašizma, ki jo je napadel leta 1939. Pet let je tr- pela pod italijansko okupacijo, 50.000 Albancev je bilo deportiranih v Italijo, 20% naselbin na albanskem ozemlju pa uničenih. Še več, albanski narod se je boril, prva štiri leta je razvijal borbo partizanskih odredov, nato pa ustvaril NOV. V teku borb je albanska vojska žrtvovala približno 28.000 borcev, danes pa bi nekateri radi zanikali vse žrtve in napore Albanije za skupno stvar.

KARDELJ IN MOLOTOV O NACINU GLASOVANJA

USPEH MIROVNE KONFERENCE ZAVISI NEPOSREDNO OD SOGLASJA ZINTERESIRANIH DRŽAV

Na plenarni seji mirovne konference je imel šef jugoslovanske delegacije tov. Edvard Kardelj govor, kjer je med dru- gim dejal: »Na mednarodnih konferen- cah in kongresih je veljalo v pogledu poslovnega reda pravilo soglasnosti. Po tem pravilu ne more na mednarodni konferenci, a najmanj mirovni, ki je se- stavljena iz nezavisnih in suverenih držav, večina usiliti svojih sklepov manjši- ni, niti eni sami državi. Na mirovni konference se rešuje o najbistvenejših interesih držav-udeleženc in se postav- ljajo temelji nove mednarodne udelevitve, za katero ne obstojajo objektivna in v naprej postavljena pravila, niti omejitve kakršne koli vrste. Mednarodno pravo ne pozna primera, da bi se države na takšnih konferencah odrekle načelu so- glasnosti in da bi se v naprej obvezale, da bodo sprejele sklepe konference, sprejete z večino. Kljub temu je Ju- goslavija sprejela dvotretjinsko večino kot način glasovanja, da bi se olajšalo delo in organizacija te konference, toda to je storila samo s pridržkom svojega amandementa, ki v pogledu teritorialnih vprašanj, kadar gre za etnično ozemlje zavezniške države, zahteva soglasnost te države. Jugoslavija je umaknila predlog, ker je bil predlog o glasovanju z dvotret- jinsko večino zavrnjen. Toda jugoslo- vanska delegacija smatra za posebno potrebno poudariti, da se pristanek Ju- goslavije na kvalificiranjo večino v po- gledu izdajanja sklepov, ki se tičejo mednarodnih problemov — za katere je treba sedaj najti rešitev — v nobenem primeru ne more tolmočiti, kot da se nanaša tudi na vprašanje določevanja njenih meja. Uspeh konference zavisi od soglasja neposredno zainteresiranih držav. Po mnenju jugoslovanske delegacije je naloga te konference in njenih pripo- ročil predvsem ta, da se pripravi mož- nost skupne sklenitve miru, kar pomeni praktično, da je treba predvsem doseči soglasnost neposredno zainteresiranih držav. Če to ne bo doseženo, ne bo mo- gče izvesti nobenih sklepov, pa naj si bodo sprejeti s kakršno koli večino, ker jih zainteresirane države ne bodo pri- znale. Iz tega jasno sledi, da ta konfe- renca nima pravice, da obveže člane te komisije na postopek, s katerim se ne strinjajo vsi.«

Molotov pa je izjavil: »Način glosa- vanja na mednarodni konferenci je zelo važno vprašanje. Konferenca mora izra- ziti svoje mišljenje o številnih resnih vprašanjih. Ne smelo bi se dovoliti, da bi se ta vprašanja odločala z večino

enega glasu. Človek mora biti že zelo naiven ali zelo neizkušen v mednarod- nih vprašanjih, da zagovarja ta način glasovanja na mirovni konferenci. Sovjet- ska delegacija je prisiljena opomniti na nekatere osnovne stvari. Tukaj so za- stopane male in velike države. Za izde- lavo soglasnih poročil je treba upošte- vati vsako izmed njih, naj si bo velika ali majhna. V tem so posebno zinterese- rane male države, katerim velike čes- to vsiljujejo svoje voljo in hočejo vzdrže- vati svoje vojaštvo na njihovem ozemlju, da bi tako vplivale na pogajanja in na- rekovala svojo voljo. Ta metoda na pa- riški konferenci očitno ni uporabna. Zaradi tega je treba iskati normalne na- čine za dosego soglasnosti na naši kon- ferenci in se ne smemo spuščati v politiko pritiska ali postavljanja večine glasov enega dela delegacij proti drugemu delu. Običaj je, da se na mednarod- nih konferencah skuša doseči soglasnost, čeprav je zato treba veliko naporov. — Treba se je medsebojno pripraviti in najti vzajemno mnenje, ki je sprejemljivo za vse člane konference. Znano je, da se je v mednarodnih organizacijah čes- to uporabljalo in se še uporablja načelo soglasnosti pri sprejemu vseh svetov. — Vemo, da statut organizacije ZN določa, da je za sprejem važnih sklepov treba dvotretjinske večine glasov skupščine in da je v Varnostnem svetu poleg tega potrebna tudi soglasnost petih velesil. Prav tako se tudi v svetu ministrov za zunanje zadeve, ki je bil ustanovljen na berlinski konferenci — in ki ima nalogo služiti vzpostavljenju trdnega miru — vse delo opira na osnovo popolne soglasno- sti. Samo zelo omejeni ljudje morejo mi- sliti, da se morejo v mednarodnih zade- vah doseči koristni rezultati, ne da bi se ozirali na enotnost med zainteresira- nimi državami. Sovjetska delegacija se bo še nadalje borila za nujnost soglas- nosti pri urejanju mednarodnih vpra- šanj, in smatra oddaljevanje od tega načela nedovoljeno. Komisija za poslov- niki je naredila veliko napako, ko se je izjavila za to, da konferenca sprejema sklepe tudi z večino enega glasu. Taka priporočila ne morejo imeti avtoritete in bodo motila delo konference. Če kon- ferenca sprejme ta zmotni predlog za poslovnik, bo izpodkopala avtoriteto priporočil, ki jih bo sprejela. Tisti, ki jim je pri srcu avtoriteta konference, ne morejo glasovati za ta predlog komisije. Napako je treba popraviti. Vendar pa vidi predstavnik Avstralije stvari z dru- gim očmi. On je namreč mnenja, da ni mogoče dobiti dveh tretjin glasov za pri-

Vsega tega je kriva Zavezniška vojaška uprava

FAŠISTIČNE MANIFESTACIJE POD OKRILJEM CIVILNE IN ZAVEZNIŠKE POLICIJE

Italijanski reakcionarji in fašistične tolpe so 9. avgusta v Gorici skušale uprizoriti manifestacijo ob priliki zasedbe strani italijanskih čet leta 1916. Pričeli so razgrajati po ulicah že v zgodnjih jutranjih urah in se zbirali v parku. Edine parole so bile: »dol s ščavi«, »ven s Slovencei« itd. Antifašistično ljudstvo Gorice je v protidemonstracijah razkropilo nekaj zbranih fašističnih pretepačev. Ob tej priliki sta bili vrženi proti antifašističnim demonstrantom dve ročni bombi in je bilo zato ranjenih več oseb.

Civilna policija je posredovala na ta način, da se je zagnala v antifašiste z motocikli in konji ter jih začela napadati in razganjati. CLN-ovci so se zbrali v udarne skupine in skupno s civilno policijo napadli posamezne Slovence in antifašiste. Civilna in vojaška policija sta s silo razganjali antifašistične skupine.

Fašisti so hoteli na ulici Roma legitimirati dopisnika TANJUG-a in fotoreporterja »Primorskega dnevnika«. Civilni policisti, ki so bili prisotni, so sami legitimirali oba tovarisa ter ju nato odvedli na policijo. Oba tovarisa so zadržali za nekaj časa v celici, nato ju spemili na glavno stanišče civilne policije, ju ponovno legitimirali in izpustili.

Fašistične tolpe so medtem svobodno gospodarile po mestu in napadale posamezne meščane. Okrog pol enajste ure je vojaška policija vdrla v Ljudski dom rali so tajnika Okrožnega odbora SIAU in napravila podrobno preiskavo. Aretirala Gorisko tov. Beltrama Julija in člana Okrožnega odbora SIAU tov. Duja Albin. Policija je oba odpeljala v goriske zapore. Italijanski šovinisti pa so pod zaščito civilne policije s kamni obmetavali okna Ljudskega doma in besno kričali, da je treba vse požgati.

FAŠISTE JE PRI DIVJANJU PODPIRALA ZVU

Na Korzu so tolpe sprlo civilne in zavezniške vojaške policije napadle kaminion Odrada J. A. Razen tega je skupina 6 zlikovcev razbila izložbo slovenske čitalnice na Travniku in hotela vdreti vanjo. Napadli so dve uslužbenki, jih zlasali in teptali. Druga skupina pa je nameravala vpričo C. P. vdreti na se-

dež južne četrti SIAU. Napadli so tudi slovensko gostilno Kodermac na trgu Sv. Antona, razbili šipe in besneli po lokalu. Napadali so pretepli gospodinjstvo, staro gospo Kodermacovo. Načrtno so zasledovali in iskali dopisnike slovenskih in italijanskih antifašističnih listov, da obračunajo z njimi.

SVOBODA TISKA KOPNI V SENCI »ZAHODNE DEMOKRACIJE«

ARETACIJA DIREKTORJA »SOSKEGA TEDNIKA« IN PREDSTAVNIKA »PRIMORSKEGA DNEVNICA«

Po dopoldanski aretaciji tovarišev Duja in Beltrama je zavezniška vojaška policija ponovno preiskala »Ljudski dom« ter aretirala okrog 18. ure tajnico mestnega odbora SIAU živo Fornazarič-Beltramovo, Mileno dr. Mozetič, tov. Marto

Tavčer, ravnatelj »Soskega tednika«, Bavdaza, ter ravnatelja goriske filialke »Primorskega dnevnika«, tov. Lutra, ki sta oba mirno sedela v svojem uradu. Policija je prišla s seznamom 24 oseb, na podlagi katerih je izvršila aretacije.

SVOJE ZLOČINSKO POSLANSTVO JE DOPISNIK »VOCE LIBERA« PODKREPIL Z BRUTALNIM PRETEPANJEM ŽENA IN GA PRI TEM DELU ORGANI ZAVEZNIŠKE VOJAŠKE UPRAVE NISO OVIRALI

Nihče pa ni aretiral goriskega dopisnika »Voce libera« Culliatia, ki je v spremstvu šovinistične bande napadel nekega goriskega Italijana. Ker so ga slučajno videli včasih sedeti v kavarni s Slovenci (s katerimi je najbrž imel poslovne zoeze), so zahtevali zdaj od njega izkaznico SIAU-a. Zatrjeval je, da ne pripada tej organizaciji. Med dokumenti so mu našli celo italijansko trobojnico. Kljub temu ga je dopisnik »Vo-

ce libera« tako brutalno pretepel in obral, da so se zgrazali celo italijanski šovinisti sami.

Opisani dogodki v Gorici so pokazali, da množice nikakor več ne dopuščajo političnih komemoracij za dnevi zasluževanja po fašističnih tolpah. Množica je z odločnim nastopom preprečila ves dan vsako proslavo začetka italijanskega suženjstva.

STARA FAŠISTIČNA METODA: RAZBIJANJE KULTURNIH USTANOV

Šovinisti so razbili tudi slovensko knjigarno na Korzu Verdi št. 1, last Slovenca Budala. Demolirali so tudi trgovino s sadjem Danila Stegovca v ulici

sv. Ivana št. 7. Vdrli so v urad narodne imovine v ulici Morelli in strgali sliko Tita ter napadli celo vrsto trgovin in gostiln na Korzu in po drugih ulicah.

ZVU na zatožni klopi

Nadaljevanje s 1. strani. sto niti prebivalstva tržaške okolice, ki je del tržaške občine. Kljub temu je ZVU dovolila, da so njena in reakcionarna glasila pisala, da je prišlo v Trst prebivalstvo Jugoslavije.

Ne bom pisal o tem, kar je ta dan delala reakcija proti absolutno mirnim demonstrantom. Kdor je bil v tej nepozabljivi demonstraciji, ne bo tega nikdar pozabil. Nobena drhal na svetu se ne bi bila mogla obnašati bolj nekulturno, kakor so se obnašali italijanski nacionalisti — neofašisti. Neofašistična drhal je bila iz sebe. Zvečer, ko so se vračali ljudje s fizikturne prireditve, kateri so prisostvovali tudi angleški in ameriški oficirji, je drhal pljuvala na telovadce, pretepla odrasle, starčke in otroke. Razbojnik bi se bil sramoval takega početja. ZVU bi bila lahko vse preprečila. Preprečila bi bila že s tem, če bi bila rekla reakciji naj bo pri miru. Reakcija bi jo bila ubogala. Preprečila bi bila tudi s tem, če bi bila poslala proti italijanskim neofašistom le 100 discipliniranih policistov. Pa ni naredila ZVU ne tega ne onega. Pač. Aretirala je brančee se demonstrante. ZVU ni preprečila teh nesramnih dogodkov, ker ni mogla nastopiti proti zverini, ki jo je sama vzgojila. Zverina je delala po navodilih ZVU. To je bil končni občutek vseh, ki so se demonstracije udeležili, ali ki so demonstracijo in dogodke mirno opazovali.

Dogodke, nesramne, zločinske dogodke 30. junija in 1. julija 1946 bi bila ZVU lahko preprečila. Tako je globoko prepričanje vseh, ki so te dogodke opazovali. Posamezni organi ZVU so pri teh dogodkih pomagali neofašističnim razbojnikom. Civilna policija je pomagala razbijati in krasti. Če bi bila ZVU te nesramne fašistične napade na demokratične ustanove in na demokrate preprečila, ne bi bilo niti 12 dnevnega strajka. Ne stavkovni odbor, marveč ZVU je odgovorna za 12 dnevnega stavko. Ne stavkovni odbor, ki je vodil stavko proti fašizmu, marveč ZVU bi morala biti klicana na odgovornost za stavko, njo bi bilo treba poklicati na zatožni klop. ZVU se enostavno igra z življenjem in imetjem prebivalstva cone A, ZVU izkorišča po njej načevano sovraštvo italijanskega

nacionalizma proti Slovincem. ZVU noče demokracije, noče miru, kajti demokracija in mir bi bila zanj grob tistih interesov, katere je poklicana štiti. Ona hoče ustvariti v coni A kolonijsko ozračje, hoče iz svobodnih državljanov narediti poslušne mandarinske kučke, ponižne, z beraško moraljo. Ponosno gibanje v svoje moči, v svoje gospodarske in politične sposobnosti verujočega demokratičnega ljudstva ji je trn v oči.

Poslednje goriske dogodke bi bili organi ZVU lahko preprečili z minimalnimi močmi. Uprava, ki ni sposobna takih dogodkov preprečiti nima pravice zahtevati, da bi prebivalstvo poslušalo njene odredbe, njene »zakone«, ki so fašistični. Zgodilo se je pa, da so italijanski neofašisti zalili, pljuvali, zasramovali, tepli itd., organi ZVU zavezniška vojaška policija in civilna policija pa je vtaknila v zapor demokratične demonstrante in voditelje antifašističnega gibanja.

Zadnji goriski dogodki, med katerimi je zopet padla nedolžna antifašistična žrtev, so naravno, logično nadaljevanje prejšnjih dogodkov, ki so vsi logična posledica zavestne protidemokratske, protislovenske in narodno šeuvalne politike ZVU. Italijanski, v nasprotnem taboru nahajajoči se demokratski elementi se zavedajo, da je taka politika tudi zanje pogubna, pa nimajo močastosti, da bi se ji zoperstavili. Če bodo svoja demokratična načela še nadalje podrejevali svojem nacionalnemu čustvu, ki ni v odnosu z nami niti opravičeno, se zna zgoditi, da bo njihov italijanski narod to njihovo nemožnost, to njihovo politično kratkovidnost izredno drago plačal.

Naše narodno gibanje ni nacionalistično. To je objektivno napredno gibanje. V našem gibanju je rešitev našega naroda. Ampak, če se bo treba boriti za naše in za skupne pravice brez vas in proti vam, se tega ne bomo ustrašili. Trdno smo prepričani, da ni daleč čas, ko boste naš boj blagoslovljali. Kajti ta naš boj je proti našemu in vašemu suženjstvu. ZVU vas danes izrablja proti nam, ker se mi nismo pustili izrabiti proti vam. Ko se boste o tem prepričali in se zavedali, tedaj bomo skupaj posadili ZVU na zatožni klop, kamor spada.

Ameriški vojaki snemajo antifašistične napise v tržaških ladjedelnicah

Angloameriški vojaki so pred nekaj dnevi zopet sneli vse antifašistične napise in okrase v ladjedelnici Sv. Marka. Delavcem so ponovno zapretili, da morajo sneti napise, ki so jih obnovili, sicer jih bo zopet snela vojska.

Mestni narodno-osvobodilni svet protestira zaradi rekvizicije stanovanj

Na svoji redni seji je MOS izglasoval protestno resolucijo proti zahtevi ZVU, naj prebivalci v ulici Begarja zapuste svoja stanovanja in jih dajo na razpolago družinam ameriških oficirjev.

MOS ugotavlja, kako kruto bo ta ukrep prizadel številne družine. Zato tembolj obsoja ta neupravičen ukrep, ker vse te družine sprlo velike stanovanjske krize ne bodo mogle najti primerne stanovanja.

MOS poziva, naj ZVU reši to vprašanje tako, da bo zadovoljilo upravičene želje zavezniških oficirjev, obenem pa pomirilo in vrnilo domove onim, ki so njihovi lastniki. Tako zahtevajo demokracija, pravičnost in človečanski čut.

Tržiške žene protestirajo zaradi plenjenja živil

Dne 9. t. m. je več kot 500 žena iz Tržica demonstriralo pred sedežem ZVU proti zaplenbi živil, namenjenih stavkojočim delavcem, in zahtevalo izpustitev zaprtih antifašistov. Žene so protestirale tudi proti zaplenbi prostorov Partizanskega doma.

FAŠISTI SO HOTELI ZAŽGATI LJUDSKI DOM

Fašistične tolpe so 10. avgusta ponoči v Gorici poskušale zažgati Ljudski dom. Že v večernih urah je skupina CLN-ovskih izvajalcev korakala po Corsu mimo Ljudskega doma in neprestano izžvala. Okrog desetih zvečer pa je tolpa fašistov skušala vdreti v Ljudski dom, kar jim pa ni uspelo. Zaradi tega so kasneje stavbo obkolili, vrgli v glavna vrata steklenico bencina in zažgali. Civilna policija je mirno opazovala zažiganje in navdušeno kričanje fašistov, ko so oginjani zublji pričeli objemati vrata Ljud-

skega doma. Ko je nek mimoidoči tovariš hotel pogasiti ogenj, ga je policija odstranila in celo nameravala aretirati. Ogenj so nato pogasili tovarisi, ki so bili v Ljudskem domu na straži. Fašisti pa so še naprej metali kamenje v okna stavbe in se ves čas prijateljsko pogovarjali s civilnimi policisti.

Se pred tem pa so CLN-ovci hoteli na isti način zažgati sedež Enotnih sindikatov v Via Carducci, kar pa jim tudi ni uspelo. Tudi tu policija ni intervenirala.

VIŠEK PODIVJANOSTI FAŠISTIČNE CIVILNE POLICIJE IN CLN-OVIH TOLP JE NAPAD NA ŽALNI SPREVOD

V nedeljo dopoldne je bil v Gorici pogreb tov. Maraža, ki ga je umorila civilna policija. Angloameriški vojaki in civilna policija na blokih okrog mesta Gorice že od 9. ure dalje niso puščali v mesto nikogar, ki ni imel izkaznice, da stanuje v Gorici.

Na tisoče in tisoče Goričanov se je zbralo pred bolnišnico, od koder se je ob 10. uri pričel razvijati žalni sprevod. Sprevod se je ustavil na Travniku, kjer sta se od pokojnega v imenu vsega ljudstva Julijske Krajine poslovila italijanski in slovenski govornik. Žalni sprevod je nato krenil čez Sočo proti Pevmi, kjer so pokopali pokojnika.

Organizirane fašistične CLN-ovske tolpe so po vsej poti napadale žalni sprevod. Celotitalijanski, ki Slovincem niso preveč naklonjeni, so se zgrazali nad početjem CLN-ovskih zločincev. Na Korzu je bila zbrana tolpa fašistov, bivših pripadnikov fašistične re-

publikanske vojske, MAS, SS-ovcev in importancev iz Južne Italije. V prisotnosti inspektorjev civilne policije in večjega števila agentov je ta tolpa metala v žalni sprevod kamenje in ga napadala s stoli. Zaganjali so se v sprevod in trgali vence. Z železnimi rokavicami in palicami so udarjali po pogrebcih, da se jih je več zgrudilo nezavestnih na tla. Policija se za te napade ni zmenila in je dajala fašistom potuho. Niti toliko se niso brigali, da bi ranjence odpeljali v bolnišnico. Policija je dopustila, da so se fašisti pridružili zadnjemu delu sprevoda in napadli ženske. Policisti, med katerimi so bili sami znani nasprotniki antifašistov in Slovencev, so se umaknili in pustili fašistom prosto pot za napadanje. Tolpa fašistov se je nato po stranskih ulicah umaknila proti Travniku in je med poslovnimi govori ob pristojnosti civilne policije metala kamenje in pljuvala na sprevod.

Izjavlja, da bo vse slovensko in italijansko demokratično ljudstvo v Trstu, žigar edini zakoniti predstavnik je ta Svet, v svesti si, da brani stvar demokracije, z vsemi svojimi silami podprlo slovensko ljudstvo v borbi za popolno svobodo v solstvu, dokler ne bo preklinal neupravičen ukrep o solah in dokler ne bodo zopet sprejeti v službo učitelji, ki so bili odpuščeni, ne da bi bil prej uveden proti njim redni disciplinski postopek.

Končno mora MOS za Trst poudariti in opozoriti obžalovanja vredno pristanost, ki je značilna za šolsko politiko zaupne uprave ZVU. Ta uprava ne zamudi nobene prilike, ne da bi s pogostimi in strogimi ukrepi prizadela sloven-

Demokracija št. 11 in šolska politika ZVU

Pri obravnavanju šolskega vprašanja so na seji MOS-a ugotovili krivično ravnanje ZVU, ki je izmed 165 šol vzela 85 pravico javnosti. Sklenili so poslati ZVU odločen protest in seznaniti krajevno in svetovno javnost z vsemi zlorabami.

MOS za Trst je na seji 7. t. m. pretresal položaj, ki je nastal v tržaških slovenskih šolah po znanih drakonskih ukrepih ZVU, s katerimi se odvzema pravica javnosti desetim slovenskim šolam v mestu in devetim šolam v okrožju. S tem ukrepom je bilo tudi odpuščenih 45 učiteljev. To število je naraslo na 62 z odpuštom novih 17 učiteljev v okrožju. Po dolgi izčrpnih in živahnih diskusijah je MOS izglasoval naslednjo resolucijo:

MOS za Trst je prepričan, da je nepobitna pravica vsakega svobodnega naroda imeti lastne javne šole v duhu svoje zgodovinske tradicije in nedavne vojne, v kateri se je narod boril za zmago demokratičnih načel.

MOS ugotavlja in obsoja nerazumljivo kršitev te osnovne pravice z ukrepom ZVU, ki jemlje značaj javnosti 19 slovenskim šolam v Trstu in okrožju. Ta ukrep je istoveten s pravo in resnično ukinitvijo šol samih.

CIVILNI POLICISTI SO V GORICI NA UKAZ VOJAŠKE POLICIJE NAPADLI IN TEŽKO RANILI 2 JUGOSLOVANSKA OFICIRJA

Okrog poldne je potoval skozi Gorico z avtomobilom komisar jugoslovanskega odreda za Slovensko Primorje, Trst in Istro pri XIII. britanskem korpusu, major Despot, v spremstvu sanitetnega referenta odreda kapetana dr. Dimnika. Na vogalu neke ulice, ki pelje na korzo, jih je zaustavila civilna policija in jim preprečila nadaljevanje poti. Z druge strani pa se jima je postavil čez cesto jeep ameriške vojaške policije. V kratkem se je zbralo 12 jeepov in pet kamionov civilne in vojaške policije. Skupno s policisti se je zbrala tudi skupina fašistov, ki so takoj pričeli razbijati avtomobil. Civilna policija jih pri tem poslu ni ovirala, pač pa jim je celo pomagala. Na ukaz nekega ameriškega policista so civilni policisti z naperjenimi pištolami planili v avtomobil in s silo izvlekli komisarja odreda in zdravnika. Ko so ju

vlekli iz avtomobila, so ju pretepli s pendreki in pištolami. Komisarja odreda majorja Despota so civilni policisti s pištolami tolkli po glavi in mu s pendreki ranili roko. Prav tako so tudi kapetanu Dimniku ranili s pištolami in pendreki glavo in nos. Telesno so poskodovali tudi soferja. Civilna policija je podtaknila v avtomobil dve ročni bombi. Jugoslovanska oficirja se nista mogla ubraniti napadov civilne policije, ker so ju z naperjenim orožjem spremljali vojaški policisti. Po dolgem prerekanju in zahtevah majorja so ju prepeljali na vojaško policijo, kjer so ravnali z njima kot z zločinci. Vsa krvava od prizadetih udarcev, so ju zadrževali dve uri. Oba oficirja so šele po dolgem času prepeljali v bolnišnico jugoslovanskega odreda v Gorici.

NOVA ŽRTEV FAŠISTIČNE CIVILNE POLICIJE - NOV DOKAZ PROFAŠISTIČNE POLITIKE ZVU

Civilni policist št. 144 je dne 9. avgusta t. l. ustrelil v Gorici tov. Maraža. Tov. Maraž je šel okrog štirih popoldne po ulici XX. septembra v družbi briških mladeničev, ki so malo pred tem prepodili šovinistično drhal, ki je napadla slovensko gostilno. Iz zaprtega kamiona s civilnimi policisti, ki je privozil mimo skupine tovarišev, je izstopil civilni policist in hotel prijeti Maraža, ki pa se je umaknil. V tem trenutku je policist št. 144 iz razdalje štirih metrov iz avtomatske puške sprožil proti Maražu dva strela. Strela so zadeli Maraža v glavo ter je takoj po prevozu v bolnišnico umrl.

O tem dogodku so poluradna glasila ZVU »Giornale alleato« in »Glas

zaveznikov« ter še nekateri drugi listi prinesli provokatorsko poročilo, v katerem so hoteli naprtiti vso krivdo Maražu, češ da je imel v roki bombo in da je bil ustreljen med spopadom antifašistov z razbijsko CLN-ovsko drhaljo, ko je poizkušal bežati pred aretacijo. S tem izivnim poročilom so hoteli oprati nov zločin civilne policije. Civilni policisti so celo v bolnišnici sprlo mrtvega tovarša in njegovih svojcev hvalili morilca, češ, prav si naredil, bo vsaj eden manj.

Ustreljeni tovariš je bil dve leti partizan v Dalmaciji, brat pa mu je umrl v koncentracijskem taborišču v Nemčiji.

Pod okriljem ZVU se je fašizem razbohotil

Nov krvav zločin v Gorici

Slovensko Primorje. Sledil je napad vojaške policije na goriški ljudski dom, kjer je aretirala vodilne osebnosti goriskega okrožja, med dvajsetimi drugimi tudi tov. Beltrama in Duja. Podžgani po fašističnih akcijah civilne policije so neofašisti razbili slovensko knjigarno in napadli in pretepli antifašiste. Ob priliki pogreba žrtve civilne policije so neofa-

šisti ponovno na najpoddnejši način žalili žalni sprevod in ga dejansko napadali. Kot vedno je to ZVU dopustila in tolpe so imele proste roke.

Radi takega zadržanja zaveznikov je antifašistično ljudstvo Gorice silno ogorčeno, kar je dokazalo s svojimi odločnimi nastopi. Gospodje zavezniki, kdaj se bo to nehalo?

ske ljudstvo zaradi njegovega upravičenega nasprotovanja šolam, katere so nastale po prestopnem uveljavljanju zakona iz fašističnega režima, ki ga vsi obsojajo. Ista oblast ni nikoli niti z besedico obsojala one šole, ki je — v nasprotju s slovensko šolo, katere vzgoja se navdihuje samo z ideali bratstva med narodi — dajala in daje največje število udeležencev na šovinističnih demonstracijah, ob priliki katerih pustošijo in zažigajo sedeže demokratičnih in ljudskih organizacij v našem mestu.

Civilna policija sodeluje pri tatvinah UNRRA-inega blaga

Dopisnik Tanjuga je pred dnevi obiskal šefa predstavništva Zavoda za izredne nabave v Trstu, g. Boživiča, ki mu je med drugim dejal:

»Gospod La Guardia je podal svojo izjavo na osnovi popolnoma točnih informacij. Tatvine UNRRA-inega blaga za Jugoslavijo v Trstu in coni A« so v poslednjem času zavzele ogromen razmah. Navedel bom samo nekaj najznačilnejših primerov tatvin našega blaga, katerih ni iznesel gospod direktor Vasič v svoji izjavi tisku 7. t. m.:

V razdobju od 9. do 12. aprila t. l. so bili v rajonu železniske postaje Sv. Andrej—Trst nasilno odprti vagoni, natorvorjeni z našim sladkorjem, iz katerih je bilo ukradenih nad 19 ton sladkorja. Po uradnih podatkih naših organov v Divači sta prispela v Divačo 10. VI. in 27. VI. dva prazna vagona, ki so ju v Trstu bili napolnili s kavo in sladkorjem. 14. junija so nas naši organi obvestili, da je bilo na železniški postaji v San Sabbi pred očmi šefa postaje in ostalega osebja ukradenih iz vagona in naloženih na kamion 380 vreč sladkorja. Pri tej tatvini je sodelovala civilna policija. Poleg neprestano se pojavljajočih podobnih tatvin, ki so uradno ugotovljene, do danes še nismo mogli dobiti potrebnih podatkov, kaj se je dogodilo s številnimi vagoni, ki so bili izročeni italijanski železniški upravi, a še niso bili prevzeti s strani naših organov v Divači.

Še mnogo slabše se dogaja s paketi in vrečami s pošto, katere nam pošiljajo posamezne osebe in institucije. Tudi za tatvine teh pošilk naj navedem nekoliko primerov: Dne 3. junija je bilo ukradenih iz dveh vagonov 24 paketov, 4. junija pa je bilo ukradenih 109 vreč pošte in paketov. Število ukradenega blaga se je vsak dan večalo in je tako n. pr. 26. junija bilo ukradenih iz enega vagona že 29 vreč.

Karakterističen primer za stalizmo ZVU v Trstu proti tatovom našega blaga je, da je n. pr. civilna policija aretirala ves železniški personal na postaji San Sabba in ga drugi dan izpustila iz zapor ter poslala na službena mesta. Zanimali smo se za pojedine primere in smo ugotovili, da noben tat do danes ni bil kaznovan s kaznijo, katere je predpisana po zakonu, temveč so tatove zadržali največ dva do tri dni v zaporu ali pa jih celo takoj izpustili.

Živele naše mladinske delovne brigade, ponos ljudstva Julijske Krajine

Prva udarna delovna brigada Janka Premrla-Vojka se je vrnila

V zgodnjih jutranjih urah koraka brigada na delo

Meseci dela, ki jih je preživljala mladinska Vojkova brigada Julijske krajine na progi Brčko-Banoviči, so polni tako žalja kot tudi uspeha. Vendar se v njih sreči ob misli, da so opravili svoje delo še v krajšem času, kot jim je bil odmerjen, zbudijo ponos in še večja zavest do dela, do skupnega dela pri obnovi domovine.

Z delom nasipa so začeli že 1. junija in končali 24. junija. V nasip je bilo navožen 6330 m³ zemlje. V tem času je bilo na delu 5767 mladincev in mladink. Delali so skupno 34.202 delovnih ur. Ko je bil nasip narejen, je pričela brigada z gradnjo mostu preko reke Tinje. Delo bi se moralo po inženirskem programu začeti 14. junija in končati 25. avgusta. A vse delo je bilo opravljeno od 25. junija do 27. julija, tako da je bila konstrukcija položena do 5. avgusta. Tako je bil most končan 31 dni pred postavljenim rokom. Na mostu je bilo izvršeno sledeče delo: 1500 m³ izkopanih temeljnih jam, 1400 kub. m betoniranih temeljnih jam, 45 kub. m armiranega betona in 850 m² armiranega betona v jami. Za izkopanje in betoniranje temeljnih jam je bilo porabljenih 39.168 delovnih ur in delalo je ves ta čas 6588 mladincev. Pri kopanju gramoza iz Tinje je bilo porabljenih 21.054 delovnih ur in delalo je 3509 mladincev. Največja ovira pri delu je bil pritisk vode v temeljnih jamah.

Uspeh dela pred odrejenim rokom zavisi v glavnem od sledečega: odlična volja mladine Julijske krajine pri delu, odlična organizacija dela, zadostna količina potrebnega materiala in strokovna razporejenost mladine pri delu, tako da ni ostal niti en mladinec brez potrebnega strokovnega sveta.

Prav vsi mladinci so pokazali pri delu največjo voljo in sposobnost. Najboljše mladince, ki so se pri delu najbolj izkazali, so danes udarniki dela. Naj jih po vrsti naštejemo:

Legiša Rudolf, roj. 1913, iz okraja Koper; Iskra Franc, 1918, Zabčje — Ilirska Bistrica; Ogrizek Vinko, 1922, Matenja vas — Postojna; Leban Rajko, 1923, Rakovec — Tolmin; Bizjak Rado, 1923, Petoče — Ajdovščina; Abram Mario, 1920, Koper; Radela Silvester, 1923, Podpeč — Koper; Volčič Alojz, 1907, Črniče — Ajdovščina; Leban Stanko, 1924, Rakovec — Tolmin; Sedevič Danica, 1922, Banjšice — Grgar; Sušman Zorko, 1924, Sedovec — Grgar; Dobernard Viktor, 1927, Koper; Budnič Fr., 1918, Pregarje — Il. Bistrica; Trnovce Alojz, 1921, Grgar; Valentinčič Avgust,

1923, Idrja pri Bači — Tolmin; Leban Ciril, 1911, Modreja — Tolmin; Krapež Franc, 1923, Ajdovščina; Blažič Alojz, 1912, Krepoljeselo; Fernarčič Albert, 1923, Nabrežina; Uršič Ivan, 1912, Gorgansko — Komen; Iskra Ivan, 1918, Čepovan — Grgar; Biležnik Cvetka, 1923, Ravne — Grgar; Alč Jožef, 1923, Idrja; Lipušček Mirko, 1930, Idrja pri Bači — Tolmin; Cigoj Jože, 1924, Črniče — Ajdovščina. — Kvantitetno najboljši rezultat je dosegel Iskra Franc in kvaliteto Bizjak Rado, katere je kot taka priznal Glavni štab del. brigad.

V delu, ki so ga vršili pod inženirskim vodstvom, so se nekateri mladinci popolnoma izučili raznih strok. Mladinci, ki pred svojim prihodom v Brčko niso bili vešč v delu pri raznih strokah, so danes, po svojem prihodu v domače kraje, strokovnjaki. Tako bodo lahko k obnovi svojega kraja veliko do prinesli.

Z delom in stremljenjem po čim več in čim bolj uspešno opravljenem delu, pa se je rodilo tudi tekmovanje. Pravilno razumevanje je ustvarilo tovariško, socialno tekmovanje. Tekmovalo se je povsod in med vsemi. Tako so tekmovali med seboj brigade, tekmovali so čete in tekmovali so posamezniki. Iz tekmovalja se je tudi rodilo uspešno delo te brigade.

Snemanje brigadne zastave

Vojkova brigada proglašena za udarno

Brigada, ki se je že v začetku dela zelo izkazala, je pri delu nasipa prešla od Glavnega štaba delovnih brigad dve pohvali. 21. julija pa je Vojkova brigada prejela udarniški naziv. Izmed 102 brigad, ki so delale na progi, si je Vojkova brigada priborila 10 dnevno prehodno zastavico. Prejem te zastavice se je izvršil na slavnosten način. Prejela jo je od minerske brigade. Mladinec-udarnik minerske brigade je izročil zastavico svojemu komandantu, ki jo je nato dal komandantu Vojkove brigade. Ta pa jo je izročil mladincu-udarniku svoje brigade. Tako se je 1. avgusta izvršila predaja 10 dnevne zastavice Vojkovi brigadi, ki jo je obdržala do svojega odhoda.

S tem, da je prejela mladina Primorske 10 dnevno zastavico, je dokazala, da je pri delu enakovredna ostali mladini Jugoslavije in zato zaslužila, da živi skupno z njo v okviru Titove Jugoslavije.

Na poti od Brčkega do domačih krajev

Delo, ki ga je imela izvršiti Vojkova brigada, je bilo določeno za tri mesece. A z udarniškim delom je mladina te brigade opravila delo v dveh mese-

cih in zato je bilo njeno bivanje v Brčkem skrajšano skoraj za en mesec. Tako je prišel dan, ko se je brigada odpeljala iz Brčkega. Ob odhodu je mladi

dince in mladinke poleg veselja, da se vračajo domov, prevzemala tudi žalost nad tem, da zapuščajo kraje, kjer so se naučili skupnega dela in videli uspehe takega dela. 24 km, od Bijele do Brčkega, so se peljali po progi, ki so jo pomagali graditi. V Sloveniji je brigada obiskala mladino, ki dela pri regulaciji Pesnice. To je največja akcija slovenske mladine, kjer dela 8 brigad. Sprejem je bil prisrčen. V medsebojnem razgovoru so se pogovarjali o načinu dela, o življenju v brigadi in podobno. Ogledali so si tudi kraj sam. Delali so 3 in pol ure in v tem času so odmetali 280 m³ zemlje. Po zopetnem prisrčnem slovesu se je Vojkova brigada odpeljala proti Ljubljani.

Sprejem v Ljubljani se je razvil v mogočno manifestacijo. Sprejeli so jih člani GOZMS s tov. Gasperičem, člani MOZMS, tov. Lubej, član SNOS-a in zastopnik IV. armade, ki jim je tudi podaril zastavo. Polem so prihajale razne delegacije mladine iz različnih četrti mesta Ljubljane in nosile Vojkovi brigadi darila. Po prijetnem večeru, ki ga je primorska delovna mladina preživela v Ljubljani, je v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne krenila proti Postojni.

Komandant brigade tov. Cetina Mirko, namestnik komandanta Mervič Franc

V Postojni je primorsko ljudstvo prvič pozdravilo svoje mlade junake na polju dela in obnove. Na postaji v Postojni jih je čakala ogromna množica s predstavniki vseh oblasti in organizacij. S postaje je množica z godbami spremljala brigado do trga, kjer je bil slavnostni sprejem. Prvi je pozdravil brigado tov. Regent v imenu Komunistične partije Julijske krajine in v imenu Poverjenišva PNCO za Slovensko Primorje. Za njim jih je pozdravil zastopnik vojske ter v imenu OOOZAMJK tov. Fanika Marušič. Vsem se je za prisrčen sprejem zahvalil namestnik komandanta brigade tov. Mervič France-Igor.

Sprejem brigade v Postojni je bil res veličasten in dostojen. Brigada »Janka Premrla-Vojka«, ki je v znak priznanja za svoje delo na Mladinski progi dobila od IV. Armije zastavo z napisom: Udarni brigadi Julijske krajine — Vojna bolnica IV. Armije. Za svoje požrtvovalno delo na Mladinski progi pa je dobila še naziv »Prva udarna brigada«. Ob prihodu, med sprevedom in na trgu v Postojni, je mladina obklopavala brigado s cvetjem. Po sprejemu na trgu je mladina z godbo na čelu spremljala brigado v hotel Jama, kjer so člani brigade dobili zajtrk, med katerim je igrala vojaška godba. Po zajtrku so si ogledali jamo in ob 2. uri je bilo kosilo. Iz Postojne so se vrnilo člani brigade v centre svojih okrajev, kjer so jih še posebej sprejeli.

Videli smo člane brigade in smo z njimi govorili. Med njimi je tudi nekaj mladincev italijanske narodnosti Primorska sme biti ponosna nanje. Mladina se je vrnila fizično, duševno in moralno zdrava. To je naša zlata udarna moč in bodo doma nedvomno tvorili središče naših mladih in starih udarnih sil, kakršnih potrebuje domovina pri svoji obnovi.

Poverjenišvo PNOO bi jih rado poslalo za nekaj dni na odmor v Portoroče, pa so člani brigade sprejeli predlog, naj se za odhiti določena vsota izroči fondu za obnovo.

Bodite nam, udarniki, pozdravljeni na domačih tleh. Ljudstvo in domovina vas ne bosta pozabila.

25. avgusta se bo brigada udeležila »Parade delav v Ajdovščini, ob zaključku Titovega tekmovalja.

Delo in pomen brigade

V Bijeli, mali vasi, je imela brigada svoje taborišče. Pod šotori je bil skromen in obenem veličasten dom te družine, ki je delala za skupnost, za čimprejšnjo obnovo velikega doma — domovine, v katerem bo nova družina zaživela lepše in srečnejše življenje.

Komaj je jutranji svit pokril zemljo, že je v taborišču zaživelo življenje. Do 6. ure, ko se je izvršila izmena, so bili že vsi gotovi. Pričelo se je delo. Pri gradnji nasipa so delali v dveh izmenah, pozneje, pri gradnji mostu pa v štirih izmenah. Po delu so se vršile kulturne, fizikalne in vojaške ure.

Življenje v brigadi je bilo zelo pestro. Skoraj vedno, so si brigade med seboj izmenjavale obiske in si darovale različna darila. Prihajale so razne delegacije množičnih organizacij in jim prinašale pakete. Ob nedeljah pa so redno prihajale vojaške delegacije.

V takem okolju je veselje do dela v mladini vedno bolj raslo. Pričelo se je tekmovanje med četami za četno zastavico. S tem pa je rasel v mladini tudi tekmovalni duh in volja.

Politično vzgojo je dobivala mladina v čitalnih krožkih in na raznih predavanjih, kjer se je spoznavala s tekočimi in najvažnejšimi dogodki, ki se danes dogajajo v svetu in še posebno onimi, ki se tičejo Julijske krajine. Na raznih predavanjih so se spoznavali z različnimi praktičnimi predmeti. Prejemali so tudi različne pouke strokovnega znanja. A še najbolj so se vzgajali sami na terenu, kjer so si pod dobrim vodstvom pridobili mnogo strokovnega znanja. Najbolj so se razvili v fizikuri in na prostovolnem polju. Igrali so razne vrste športa, prirejali tekmovalja itd. Uspehe kulturno prosvetnega dela pa so pokazali na raznih mitingih, ki so jih prirejali samostojno, ali pa skupno z drugimi brigadami.

Z delom, in to z uspešnim delom, je mladina Julijske krajine na najboljši živ in odločen način dokazala zsemu svetu, da noče več živeti pod imperializmom, da hoče uživati pravo, ljudsko demokracijo edino v Titovi Jugoslaviji. Odvrгла je od sebe vse mračništvo fašistične vzgoje. Pokazala je, da hoče živeti le v tisti državi, v kateri mora živeti kot narod iste krvi in ker ji je edino v tako urejeni demokratični državi, kot je Jugoslavija, možen nadaljnji uspešen razvoj in življenjski obstoj.

Z graditvijo »Mladinske proge« se je gradila trdna povezanost in enotnost jugoslovanskih narodov in ostalih demokratičnih narodov sveta. Utrjevala se je

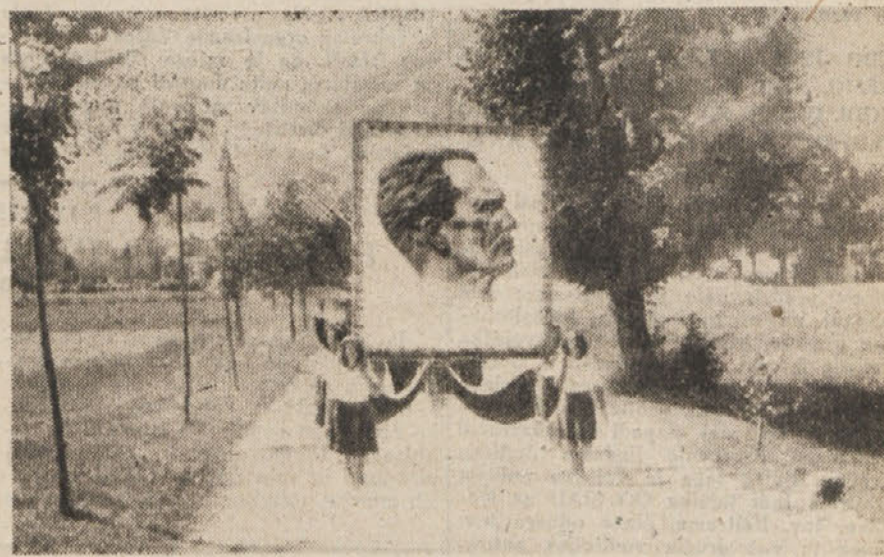
Stenčar Vojkove brigade v delovnem taborišču v Bijeli

vez, ki veže narode v stremljenju za istimi cilji. Le z bratstvom in medsebojno pomočjo, ki se je krepila pri gradnji te proge, bomo prišli in privedli narode sveta, da se bodo med seboj pobratili, da ne bo med njimi več nacionalnih mržnjen, da bodo živeli v srečnejšem svetu, kot so živeli do sedaj.

Mladinci in mladinke, ki so delali pri gradnji »Mladinske proge«, so nam prvi pokazali to pot. Posnemajmo jih, da vsi, prav vsi pokažemo pravilno pot narodom sveta. V kratkem odide na progo nova brigada. Pohitimo v njo z delovnim poletom, s kakršnim je šla graditi progo v Brčko »Vojkova brigada«. Ne zamudimo te prilike, da na najodločnejši način danes, ko se odloča usoda Primorske, ponovno dokažemo zahtevo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji, po združitvi z resnično demokratičnimi narodi te nove, srečne, Titove Jugoslavije.

Se sicer še najdejo nekateri, zlasti med duhovščino, ki kritizirajo in omalovažujejo tako delo. Vojkova brigada jim je jasno pokazala, kakšne uspehe se doseže s skupnim delom. Upamo, da bodo tudi ti ljudje nekoč spregledali in skupno z nami poprijeti za krampe in lopate, za delo, da bodo tudi oni nekaj doprinesli k obnovi svoje domovine.

LJUDSKO SLAVJE V ČEPOVANU

Mladinke neso sliko maršala Tita na čelu spreveda v Čepovan

TAKO TEKMUJEJO NAŠE VASI Na Erzeltu in v Gaberjah je zagorela elektrika

Vasica Erzelt je ena izmed najbolj delavnih vasi Vipavskega okraja. Za Titovo tekmovalje so si zadali nalogo, da bodo vas elektrificirali. Bilo je treba pripraviti prav vse stvari. Vasičani so začeli zbirati prostovoljne prispevke, pripravljali sami material, kopali jame in vozili drogove skupaj. Po dveh mesecih neumornega dela je na Erzeltu zagorela električna luč. Ob tem velikem prazniku ljudskega dela so napravili ljudje obroč. Skupno so porabili za delo 51.850 prostovoljnih delovnih ur, postavili so 107 drogov, kupili za 206.000 lir električnega mate-

riala, gradnja kabine in napeljava toka jih je stala še 91.800 lir. Pri delu se je posebno izkazal tovariš predsednik KNOO Ferjančič, ki je s svojim požrtvovalnim delom dajal vzgled in vzpodbudo ostalim vasičanom.

7. julij bo ostal neizbrisen v zgodovini naše vasi. Ta dan so zagorele v Gaberjah prve žarnice. Tako je izjavil možak iz Gaberja, ko je pripovedoval, da so si tudi oni zadali nalogo elektrificirati vas. Za delo so porabili 3500 delovnih prostovoljnih ur in 300.000 lir, ki so jih zbrali s prostovoljnimi prispevki.

Kar so strokovnjaki predvideli za dva meseca, smo mi opravili v dveh dneh!

V Postojni so prav v sredini mesta vse do pred kratkim stale ruševine bivšega hotela »Krona«, ki je zgorel leta 1940. Te ruševine ne samo, da mestu niso bile baš v okras, marveč so tudi predstavljale resno nevarnost za vse, ki so se kretali v njihovi bližini.

Mnogokrat se je v Postojni razpravljalo o odstranitvi teh ruševin, vendar stvar ni prišla z mrtve točke, ker so razni »strokovnjaki« dosledno zatrjevali, da je za samo rušenje potrebno delo vsaj dveh mesecev ter da morajo to delo opraviti strokovno izveščani ljudje.

Končno so se v Postojni našli »ne-strokovnjaki«, ki niso bili istega mnenja kot »strokovnjaki«, ter so v okviru prostovoljnega dela dne 13. t. m. pri-

čeli z rušenjem te stavbe. In glejte čudo: kar bi »strokovnjaki« opravili v dveh mesecih, so »ne-strokovnjaki« opravili v dveh dneh! Ti tovariši so se dobro zavedali, da nas le še malo dni loči od zaključka trimesečnega Titovega tekmovalja, v katerem moramo delati in ne razpravljati. Vse delo so opravili z večjim miniranjem, pri katerem so se najbolj izkazali tovariši: Hajna Viktor, Kruh Jernej, Burger Matko in Vidmar Ivan. Delu je pa ves čas prisostvoval tudi komandant prostovoljnega delovnega bataljona tovariš Turk Rajko.

Ni še bila ogromna dvonadstropna stavba dobro porušena, ko se je že vrgel na delo prostovoljni delovni bataljon, ki je trdno odločen odstraniti ruševine že do 25. avgusta.

Delovno taborišče v Bijeli

OD TEDNA DO TEDNA

POL MESECA MIROVNE KONFERENCE PARIZU. FAŠISTIČNI TEROR V CONI A S PODPORO ZVU NARASČA. OB OB-LETNICI PRVEGA KONGRESA LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE IN III. ZASEDANJA AVNOJ-A

ANGLEŠKA IN AMERIŠKA DELEGACIJA SKUŠATA NA MIROVNI KONFERENCI SABOTIRATI SKLEPE SVETA ZUNANJIH MINISTROV.

Po dolgi diskusiji o postopku na mirovni konferenci je bil sprejet sklep, ki pomeni veliko napako. Odbit je namreč predlog Sveta zunanjih ministrov, da bi vse sklepe sprejemali z dvotretjinsko večino in namesto tega bodo predloženi Svetu tudi tisti sklepi, ki bodo sprejeti z enostavno večino. Sovjetska, jugoslovanska in nekatere druge delegacije, so odločno branile prvi predlog; glavno krivdo, da predlog Sveta ni bil sprejet, pa nosita angleška in ameriška delegacija, ki sta sabotirali sklepe Sveta, v katerem sta tudi ti dve državi članici. — Sklep konference ignorira potrebo po glasnosti vseh držav in vzpodbuja tiste, ki hočejo izpodkopavati mednarodno sodelovanje in jih ne zanima uspeh konference, temveč njihovi skupinski interesi. V mednarodnih odnosih tako postopanje ne vodi do ničesar dobrega in škoduje avtoriteti konference.

Nekateri krogi kažejo tudi težnje, da bi konferenco umetno zavlekli. Francoški tisk priobčuje celo govorico, da bo konferenca sredi septembra, ko bo zasedala Glavna skupščina Združenih narodov, prekinjena. S takimi zakulisnimi manevri skušajo skovati spletke v škodo konference.

Po dolgi diskusiji so sklenili, da se pozovejo na konferenco s posvetovalnim glasom Albanija, Kuba, Mehika in Egipt.

DOLŽNOST ZAVEZNIKOV JE, ČE ŽE NE SMATRAJO ZA POTREBNO BRANITI JUGOSLAVIJO, DA VSAJ BRANIJO MIR, PRAVICO IN RESNICO

Kot zastopnik bivše sovražne Italije je na mirovni konferenci govoril De Gasperi. Izjavil se je proti omejitvi oboroževanja, zahteval priključitev Trsta in velikega dela Julijske Krajine k Italiji, predlagal, da bi se vprašanje Julijske Krajine odložilo za eno leto in bil je proti temu, da bi se z italijansko mornarico postopalo kot z vojnim plenom.

Na De Gasperijevo izjavo je v imenu Jugoslavije odgovoril tov. Edvard Kardelj. Dejal je, da je prav ta izjava dokaz, da skuša današnja Italija z nerazumni trditvami obdržati stare imperialistične težnje tudi v bodoče. Odgovornost za vojno niso italijanska država kot takšna, njen predstavnik pa brani to tisto politiko, ki je privedla do sedanje italijanske katastrofe. V vprašanju Julijske Krajine in Trsta je De Gasperi z izmišljenimi in ponarejenimi trditvami skuša zopet doseči, da bi bili ti kraji priključeni k Italiji, predstavljali novo leglo imperializma. Jugoslavija je proti vsakemu poizkusu odlaganja rešitve omejenih vprašanj. Dolžnost zaveznikov je, če že ne smatrajo za potrebno braniti Jugoslavijo, da vsaj branijo mir, pravico in resnico.

KDO JE FAŠIST, BO NA DLANI, ČE VEMO, KDO SEJE MRZNUO MED NARODI, IN KDO SO TISTI, KI NAPADAJO SLOVENSKE IN ITALIJANSKE ANTI-FASISTE V CONI »A«

Fašistične tolpe, četniki, ustaši Andersove bande, civilna policija in vojska ZVU ropajo in terorizirajo antifašistične množice v coni »A«. Vrhunec podlih zločinov predstavljajo ponovni oboroženi napadi na oficirje odreda Jugoslovanske armade, ki so jih na ukaz vojaške policije izvedli civilni policisti v Gorici, in umor antifašističnega borca Ladislava Maraza. Ti zverski, protizakoniti in nezastisljivi izsilniški napadi so povzročili nepopisno ogorčenje ljudstva Julijske Krajine. Poleg tega je vojaška policija aretirala tudi tajnika OO SIAU za Gorisko, tov. Beltrama, člana odbora tov. Dujca in več drugih voditeljev antifašističnih organizacij.

Izvršni odbor SIAU je dal tisku daljšo izjavo glede vseh nasilij ZVU nad slovenskim in italijanskim ljudstvom in glede Bowmanove delinije, kdo je fašist. Izjava končuje: »Definicija kdo je fašist, bo na dlani, če vemo, kdo seje mrzno med narodi, iz katerih vrst prihaja nestrpnost proti slovenskemu jeziku in napisom ter kdo so tisti, ki napadajo slovenske in italijanske antifašiste in požigajo antifašistične ustanove.«

Ljudstvo Julijske Krajine je prepričano, da je edina rešitev, ki jo odločno zahteva, v priključitvi celotne Julijske Krajine s Trstom k Jugoslaviji.

LETO DNI PO PRVEM KONGRESU FRONTE JUGOSLAVIJE IN PO TRE-TJEM ZASEDANJU AVNOJ-A JE JUGOSLAVIJA DOSEGLA VELEKE IN ZGODOVINSKE USPEHE

Te dni je preteklo eno leto po I. kongresu LFJ in po III. zasedanju AVNOJ-a, ki se je preimenoval v Začasno ljudsko skupščino. Na I. kongresu LFJ so osnovali enotno politično vodstvo narodov Jugoslavije, izvolili glavni odbor s predsednikom maršalom Titom in sprejeli statut ter programska načela LFJ. Na ta način so se združile v borbeno politično zvezo jugoslovanskih delavcev, kmetov in delovne inteligence vse demokratske skupine in stranke in se je okrepilo bratstvo in enotnost narodov. LFJ je danes močan vzvod, ki pospešuje obnovo in izgradnjo FLRJ, je pod vodstvom Ljudske fronte Jugoslavije, njene hrbtenice Komunistične partije Jugoslavije in modrim vodstvom maršala Tita dosegla zavidljive uspehe na gospodarskem, političnem in kulturnem področju. — III. zasedanje AVNOJ-a, ki se je preimenoval v Začasno ljudsko skupščino, je pripravilo vse potrebno za volitve za ustavodajno skupščino, kjer je

ljudstvo izreklo dokončno besedo o svoji državni ureditvi. Sprejeta je bila tudi vrsta zakonov, s katerimi so se utrdili temelji resnično ljudske demokratske države. — Če danes pregledujemo delo I. kongresa LFJ in III. zasedanja AVNOJ-a, ugotovimo velike in zgodovinske uspehe. Kongres je omogočil še večjo mobilizacijo ljudskih množic v obnovi in izgradnji, zasedanje pa je postavilo osnovne upravne oblike za izgradnjo ljudske države. Pred delovnim ljudstvom Jugoslavije se kažejo obrisi bodočega srečnejšega življenja.

V Sloveniji se bo 21. t. m. pričela razprava proti izdajalskim sodelavcem z okupatorjem in vojnimi zločincem Leonu Rupniku, dr. Gregoriju Rožmanu, Ervinu Rösenerju, dr. Mihi Kreku, Milku Vizjaku in dr. Lovru Hacinu. Vsem obtožencem, razen dveh v odsotnosti, je že izročena obtožnica. Imenovani so branilci, za katere so se obtoženci sami izjavili.

REAKCIONARNE SILE STOJJO V NAPREDNIH EVROPSKIH DRŽAVAH PRED SODIŠČEM, V LAZIDEMOKRATICNIH DRŽAVAH PA SO NA OBLASTI IN STRELJAJO RESNICE DEMOKRATE

Pred vojaškim sodiščem Poljske se vrši razprava proti poljskim terorističnim organizacijam »Narodowe syli zbrojne« in »Organizacie polske«, ki so po osvoboditvi z diverzantskimi akcijami in sabotažo nastopale proti političnim in gospodarskim ukrepom poljskega demokratskega režima. Dokazano je tesno sodelovanje teh ilegalnih terorističnih organizacij z generalom Andersom in mednarodno reakcijo, ki so ji služile kot agenti inozemske obveščevalne službe. — Na seji Ljudske skupščine Albanije je predsednik Enver Hodža predložil načrt zakona o organizaciji ljudskih odborov, ki pomeni nadaljnjo graditev ljudske države. Skupščina je tudi z vzklikom ratificirala pogodbo o prijateljstvu in vzajemni pomoči z Jugoslavijo, ki je z Albanijo v najiskrenejših prijateljskih odnosih.

Vlada Grčije se pripravlja, da ponaredi rezultate plebiscita o vprašanju kraljevine, ki se bo vršil 1. septembra. Izdali so zakon o odpustitvi vseh državnih uslužbencev, ki so sodelovali v decembrskih dogodkih leta 1944 na strani EAM-a. Kot višek teorije monarho-fašistov pa danes grška vojska, oborožena od Anglije, nastopa v velikih operacijah proti demokraciji in prebivalstvu, ki se je pred terorjem umaknilo v hribe. Polovico teh vojaških oddelkov vodijo grški oficirji, ki so sodelovali v izdajalskih kvizlinskih edinicah in spremljajo jih tudi angleški zvezni oficirji.

VSE PRIZNANJE JUGOSLAVIJI, KJER NI ČRNE BORZE, ZA PRAVIČNO RAZDELITEV UNRRA-INEGA BLAGA

V Ženevi se vrši V. zasedanje UNRRA-e. Na otvoritvenem zasedanju je sekretar organizacije Združenih narodov izjavil, da je naloga UNRRA-e, da na socialnem polju dopolni napore v Parizu za sklenitev mirovnih pogodb. — Generalni direktor UNRRA-e La Guardia je izjavil, da v svetu še vedno vlada kri-

za v prehrani, ki bo trajala še do žetve v letu 1947. Vse priznanje pa je dal Jugoslaviji, kjer ni črne borze in se blago pravično razdeljuje. Poročal je tudi o tatvinah UNRRA-inega blaga v tržaškem pristanišču in je zahteval, da spremljajo blago iz pristanišča do Morganeve črte oborožene straže. Jugoslovanska delegacija je poudarila potrebo po nadaljevanju dela UNRRA-e v prihodnjem letu.

Z IMPERIALISTIČNIMI TEŽNjami PO NADVLADI NAD DRUGIMI NARODI SE SKUSAJO REAKCIONARNE SILE ZAHODA ZAVAROVATI PRED INFLACIJO — PRI TEM PA SE POJAVLJAJO MED NJIMI SAMIMI NASPROTJA

Predsednik Združenih držav Amerike je pri pregledu proračuna za leto 1946-47 izjavil, da je inflacija še vedno najvažnejši problem ZDA in da je naloga vlade preprečiti, da bi se prehod iz vojne proizvodnje na mirnodobno spremenil v spekulativni uspeh, a za tem v polom, kot je bilo leta 1920. — Ameriški velekapitalisti pa želijo, da bi UNRRA to leto končala z delom, ker vidijo v trpljenju prebivalstva evropskih držav možnost, zagotoviti si finančne koncesije in gospodarsko nadvlado. — Ameriški tisk prinaša tudi vesti o vse večjem prodiranju ameriškega kapitala na Bližnji in Srednji vzhod. Tako skušajo n. pr. ameriške družbe dobiti koncesijo za izgradnjo elektrarn v Egiptu in za izgradnjo cest v Afganistanu.

V Iranu se vršijo priprave za parlamentarne volitve. Vodilne demokratske stranke se borijo za politično neodvisnost Irana in demokratske reforme. Reakcionarni elementi pa izvajajo preganjanje demokratskih organizacij. Angleške čete pa se bližajo iranski meji zaradi »zaščite britanskih življenj in premoženja«. V političnih krogih Irana so zaskrbljeni v zvezi z možno britansko intervencijo v južnem Iranu pod izgovori, da bi mogla biti imovina anglo-iranske petrolejske družbe v nevarnosti. Zanimivo je zlasti, da se ti premiki vršijo prav pred volitvami v Iranu — Načrt razdelitve Palestine na štiri pokrajine odkriva angleške težnje po utrditvi na Bližnjem vzhodu. Nezadovoljstvo množic Palestine je doseglo tako mero, da so britanske oblasti sklenile zatreči jo z oboroženo silo. — V Indiji je nastopila krepi-te močnega vsenarodnega valovanja, ki je bilo začasno desorganizirano zaradi manevrov misije angleške vlade in politike kompromisa iz vrst višjih indijskih razredov. Danes se množijo v Indiji množične stavke in na zasedanju Muslimanske lige so številni delegati zahtevali, da se proglasi britanski imperializem za glavnega sovražnika. Predsednik stranke Kongresa Pandit Nehru pa je izjavil: »Zapustite Indijo!«

Med nizozemskimi četami in oboroženimi odredi Indonezijcev, ki so se izkrcali na otoku Baluu, se vodijo težke borbe. Avstralija zahteva popolno kontrolo Nove Guineje s pravico, da izgradi tam vojna oporišča, za kar po mandatu Društva narodov ni imela pravice.

Tudi med zahodnimi državami se kažejo nekatera nasprotja. Gotovi krogi Anglije uporabljajo ameriško posojilo zato, da konkurirajo na svetovnem trgu z ameriški gospodarski proizvodi.

FIZKULTURA

TEKMOVANJE ZA FIZKULTURNO ZNAČKO »ZREN« SE JE PRIČELO

Po vsej Jugoslaviji so se te dni zaključile prijave fizikulturikov za tekmovanje značke ZREN.

Kaj je ZREN? Tekmovanje za značko ZREN (za republiko naprej), je fizikulturno tekmovanje, ki ima za cilj postopno in vsestransko vzgojo najsi-rših množic, mladine in delovnega ljud-

stva, ki ima za cilj vzgojo in zdravje ljudi, da postanejo aktivni graditelji republike, budni in dobri čuvarji naše lepe in ponosne domovine.

Vsak fizikulturik, vsak zdrav in sposoben član naše domovine mora postati tekmovalce za fizikulturno značko ZREN. Vsak mladinec in vsaka mladina,

vsak aktivist in tudi vsi odrasli morajo postati tekmovalci za značko ZREN, ki ima štiri stopnje: 1. mladinska značka za mladince in mladinke od 15. do 18. leta; 2. bronasta značka; 3. srebrna značka; 4. zlata značka.

Tekmovalci za značko ZREN se delijo v štiri skupine, in sicer:

- A) od končanega 15. do končanega 18. leta;
- B) od 18. do 33. leta;
- C) od 33. do 40. leta;
- D) od 40. leta naprej.

Tudi mi bomo tekmovali za fizikulturno značko ZREN, tudi pri nas na Primorskem mora biti čim več kandidatov za to značko. V teh dneh bodo prejela vsa fizikulturna društva in okrajni fizikulturni referenti vsa podrobna navodila in tiskovine za tekmovanje in bomo pričeli tekmovanje 1. sept. 1946, ki bo trajalo do 1. avg. 1947. V čem bomo tekmovali?

Tekmovanje je sestavljeno iz sedem skupin in vsaka skupina ima različne discipline. Vsak tekmovalce mora tekmovati v I. skupini v vseh desetih disciplinah; v skupini od II. do VII. pa si mora izbrati iz vsake skupine tisto disciplino, kjer misli, da bo po svojih zmožnostih dosegel minimalne rezultate, ki so predpisani.

Danes si oglejmo prvo skupino, kjer mora tekmovalce tekmovati v vseh panogah!

KULTURA

Ljubljanska opera se je poslovila

11. t. m. zvečer so se v Portorožu v hotelu Palace zbrali delegatje iz vseh okrajev Vzhodno Primorskega okrožja, da se ponovno zahvalijo ljubljanski operi za gostovanje in da izrazijo željo naših ljudi, da nas ljubljanska opera še kdaj, še večkrat obišče. — Zastopniki okrajev so v pristnih primorskih narodnih nošah pričakali goste, ki so se vrnili s svojega zadnjega gostovanja na tej turneji. Takega sprejema, toliko prisrčnosti gostje brez dvoma niso pričakovali, dasi so na svoji turneji že celo vrsto najprisrčnejših sprejemov. Posamezne delegacije z okrajev so izročile simbolična darila članom ljubljanske opere. Idrijski okraj je podaril skrinjico z rudo živega srebra, tolminske dekleta so izročila z vedrim nasmehom brbih planin pozdrav tolminkskih hribov, to je hleb domačega sira in šopek svežih planik. Vipavci so podarili sodček vipavskega vina in svežo trto z največjim grozdom, kar so jih našli po vipavskih vinogradih. Grgarci so jim podarili umetniško sliko goriškega gradu z besedami: Poglejte tovariši, to je grad našega mesta Gorice, ki še ni tako svobodna, kakor je naša Ljubljana, toda s prav tako pravico, kot vihra na ljubljanskem gradu naša jugoslovanska zastava, s prav tako pravico mora vihtrati jugoslovanska zastava na goriškem gradu. Eno najlepših daril je bil kapnik iz Postojnske jame na umetniško izdelanem podstavku, v ka-

Mladinci in mladinke!

Pristopimo takoj k množični pripravi, da si pridobimo značko ZREN-a. Vnesimo tekmovanje za fizikulturno značko v program naših splošnih tekmovanj, a obveže o sodelovanju mladine v tem tekmovanju v naše splošne obveze.

Maks Gruden

★

Obvestilo

fizikulturikom, ki se bodo udeležili izleta

Okrožni fizikulturni odbor za Vzhodno Primorsko objavlja sledeče: Z ozirom na razpis tekem in nastopa za 24. in 25. avgust se posamezni okraji niso držali točno razpisa in niso prijavili v zadostnem številu fizikulturikov za nastop in tekme. Opozarjamo vse fizikulturike, zlasti one srednješolce, ki se nahajajo na počitnicah v drugem okraju, da se takoj javijo za nastop v okraj, kjer se trenutno nahajajo, in se ob nastopu javijo svojemu okrajnemu referentu.

Tekmovalci za ljudski peterboj morajo biti na mestu dne 23. avg. zvečer, ostali tekmovalci dne 24. avg. do 12. ure; vsi fizikulturiki, ki bodo nastopili ali sodelovali v paradi, pa dne 24. avg. najpozneje do 4. ure popoldne, ker bo ob 5. uri že zbirno mesto za generalno na telovadniciš FD »Ajdovščina«. V ostalem se držite navodil, ki ste jih že prejeli.

terega so zarezali spominske besede. Bistriška delegacija je prinesla ploščo, ki jo izdeluje z naporom naših delavcev obnovljena tovarna Falersa, na katero so naslikali simbol svobode peterokrako zvezdo in lorvorjev venec. Herpeljska dekleta so prinesla pristno domačo istrsko šunko. Istrijankje iz Koperskega okraja v slikovitih narodnih nošah pa so podarile malo jadrnico, simbol svobodne plovbe po našem Jadranskem morju in pa cele vrtove rož. Vsi delegati so ob predajanju daril povedali, da jih pošilja ljudstvo z naročilom, naj povedo tovarišem iz Ljubljane, da primorsko ljudstvo, dela, da gradi, da obnavlja ne samo domove, ampak tudi svojo kulturo in prosveto, proti kateri je fašizem najbrutalnejše nastopal.

V imenu gostov se je zahvalil tovariš Anžlovar, ki je pred vsem naglasil, da bodo člani opere ponesli vsa bogata spoznanja domov, da bodo dali vse od sebe, da duh primorske borbenosti in delavnosti najde odmeva v vseh oblikovalcih dramske in operne umetnosti v Ljubljani. »S seboj bomo ponesli nepozabne spomine, s seboj bomo ponesli edinstvene vtise, ki smo jih doživeli na tej turneji. In to nas bo vodilo, to nam bo dajalo novih moči in zato vam bomo vedno hvaležni. Oddolžili se vam bomo s tem, da bomo se prišli, takrat pa s celo opero.«

Tako so se poslovili ljubljanski gostje od nas.

Na Ostrožno brdo so prišli

4. avgusta je imelo naše ljudstvo prvič v zgodovini priliko videti doma na domačem odru to, kar so doslej lahko gledali samo nekateri v operah. Zelo smo bili ganjeni in presenečeni, ko so prišli k nam. Mi vemo, da nam je tudi to gostovanje omogočila naša borba, žrtve naših najboljših sinov, naša junaška Titova armada.

Z velikim veseljem in navdušenjem so naši pionirji skupno z ostalim pre-

bivalstvom pozdravili goste in jih zasukali s cvetjem. Gostovanje ljubljanske opere pri nas, ki je bilo tako lepo in nepozabno, je ponoven dokaz, kako nerazdružljivo telo smo Slovenci.

Razkosati teritorialno Julijsko krajino, to se pravi, razkosati jo tudi kulturno. Tega Primorci ne bomo nikdar dovolili. Proti samovolji pa se bomo bomo vedno dosledno borili.

Gustinčič Kristina.

Pozdravljeni, slovenski umetniki

Pozdravljeni, slovenski umetniki, ki ste prinesli trpečemu, toda nikdar uklonljivemu delovnemu ljudstvu Ju-

lijske krajine pravo slovensko umetnost.

Tako je okrog tisočglava množica 6. t. m. zvečer v vso ljubeznijo sprejela člane ljubljanske opere, ki so izvedli koncert solistov in opernega zboru ter vrsto baletnih točk. Na to prireditve so prišli tudi mnogi iz cone A in ponovno pokazali, da ne dovolimo, da bi nas demokratske črte trgale in ločile. Za nas vse je bil nastop veliko doživetje in to so morali občutiti tudi igralci, saj smo jih nagradili z res prišrčnim odobravanjem. Ob izvedbi ruskih pesmi in plesov pa je ljudstvo z vsem prekipenjem navdušenjem manifestiralo svoje ljubezen do bratske Sovjetske zveze, do tiste edinstvene države, ki je znala v velikih naporih delovnih ljudi vzgojiti tudi umetnost, ki je danes lahko mnogim državam za vzgled.

Na koncu prireditve se je gostom zahvalil tudi nek domačin: Lahko ste prišli do nas, zato ker mi nismo nikdar pred fašističnimi vandali klonili, lahko ste prišli med nas, ker smo imeli leta 1941: ljudi, ki so prišli za orožje in začeli neizprosno boj, lahko ste prišli med nas, ker smo imeli v najtežjih dneh naše zgodovine borbeno komunistično Partijo, ker smo si znali skovati enotno osvobodilno fronto in zato, ker je v nas vseh neporušna volja, da delamo in se borimo za boljše bodočnost naših ljudi. Prišli ste zato lahko, ker mi nismo nikdar poznali meje, katerih nismo sami zapisali, in zato vam danes zagotavljamo, da boste lahko prišli v zadnjo našo slovensko vas, zato ker tudi mi danes ne bomo nobene krivične meje priznali in bomo vztrajali v borbi prav tako kot doslej.

Naslednjega dne zvečer so člani ljubljanske opere napravili izredno predstavo tudi za predstavnikje jugoslovanske armade, ki se nahaja v naših krajih, in s tem ponovno dokazali, kako tesno smo v ljudski državi vsi ljudje povezani med seboj pa naj bo to delavec, kmet, umetnik ali vojak.

Zap. št.	Vrsta vaj	Mladin. značka	Bronasta značka			Srebrna značka			Zlata značka		
			B	C	D	B	C	D	B	C	D
1	Naloge fizikulturnega pokreta	M Z	Teoretični izpit								
2	Higijena telesnih vaj	M Z	Teoretični izpit								
3	Udarniško delo	M Z	20h	30h			40h			50h	
4	Osnovna telesna vzgoja	M Z	proste vaje, redovne vaje, plezanje itd.								
5	Znanje plavanja	M Z	25 m	25 m			50 m			100 m	
6	Smučanje	M	3 km 30'	10 km 1h 30' 1h 35' 1h 45'			10 km 1h 20' 1h 25' 1h 35'			10 km 1h 10' 1h 15' 1h 25'	
		Z	2 km 25'	4 km 55' 1h 1h 05'			4 km 50' 55' 1h			4 km 45' 50' 55'	
7	Marš	M	10 km 1h 50'	20 km 3h 40' 3h 45' 4h			20 km 3h 20' 3h 30' 3h 40'			20 km + 12 kg isto	
		Z	10 km 2h	15 km 3h 3h 05' 3h 15'			15 km 2h 45' 2h 50' 3h			15 km + 8 kg isto	
8	Tek čez zapreke	M	100 m	150 m			150 m			150 m	
		Z	30" 40"	1' 50"	1' 55"	2'	1' 40"	1' 45"	1' 50"	1' 30"	1' 35"
9	Vztrajni tek	M	—	1000 m 3' 40" 3' 50" 4'			1500 m 5' 40" 6' 6' 20"			3000 m 12' 25" 13' 13' 40"	
		Z	—	100 m 25 23 20			150 m 30 28 25			150 m 85 33 30	
10	Streljanje	M	—	50 m			75 m			75 m	
		Z	—	35 33 30			35 33 30			40 38 35	

»Parada dela« — pregled naše ustvarjalnosti

Vsak utrip Primorske je nov dokaz, da je Primorska Titova

Samo še teden dni nas loči od tistega dne, ko bomo pred vsem svetom podali obračun svojega dela. Parada dela v Ajdovščini, na kateri bodo naše deset in desetisočglave množice dovolj jasno dokazale, da je mogoče samo z de- goče boriti se za lepšo bodočnost de- lovnega ljudstva, mora biti tudi ob- tožba tistih samozancev okrog zavez- niške vojaške uprave, ki krata našemu delovnemu ljudstvu pravico do dela. Brčko, Vojsko, Pregarje, Cepovan, Idrja, Gorenje Bukovje, to so neizbrisna imena krajev, na katerih so se pro- slavili tisoči naših delavnih ljudi. Že v prvih mesecih Titovega tekmovanja okrog 200 obnovljenih hiš v vsem Vzhodno Primorskem okrožju, sedem- krat dvignjen obnovitveni fond, to so številke, preko katerih ne bi smel nih- če, ki govori o Julijski krajini. Nove opekarnice v Spodnji Idriji, Tolminu, to so plod naše ustvarjalnosti, novo tele- fonsko omrežje v našem okrožju, to je plod našega dela. Stotine fizikalnih aktivov, na stotine prosvetnih svetov, to je delo naših delovnih ljudi, ki ve-

do, da prosvetljene množice, da zdrava, gibčna telesa lahko več prinesejo do- movini kot sicer. In vse to bo pokazala parada dela. Sončna Primorska, tvoje ljudstvo slavi praznik, praznik življenja, dela, moči. Primorska, tvoji prebivalci so de- lavni ljudje, kdo jih ne pozna? Dobri ljudje pridejo radi na obisk k nasme- janim vipavskim vinogradnikom, h koscem, žanjicam, sadjarjem, oračem, sejalcem in čebelarjem, pošteni ljudje radi obiščejo črne oglarje Trnovskega gozda, radi obiščejo idrijske rudarje, zidarje s Pregarj, žagarje, gozdne de- lavce, delavce iz tovarn, fašisti pa se jih boje. Parada dela mora pokazati, in bo pokazala, da ne teče na Primor- sko zastoj pošteni ljudje in da se je fašisti ne boje zastoj. Primorska mora postati dežela srečnih ljudi, ki bodo v Titovi Jugoslaviji najsvobodnejše ži- veli, to je ena sama, neuničljiva želja, katero boče Primorsko ljudstvo tudi na svoji paradi dela izrazi s tem, da bo povedalo, da vse to dela, vse to gradi samo za Tita, za Jugoslavijo.

Iz rok v roke gre opeka; pionirji pri pokrivanju hiše

dale tamošnje edinice jugoslovanske armade na razpolago 15 kamionov za prevoz opeke v požgane vasi. To je ar- mada! K tej armadi zlasti iz naporov naših narodov za osvoboditev izpod fašističnega jarma naj se pride učiti za- vezniška vojaška uprava, naj se pride- jo učiti vsi tisti ki govorijo o zahodni demokraciji, da bodo videli, da ni bi- stvo v tem, da meče pripadnik zavez- niške armade ljudstvo na cesto iz sta- novanj, da postavlja oborožene edinice v tovarne, da z avtomobili in z brzo- strelnim orožjem nastopa proti ljud- stvu, ampak da je bistvo zavezniške armade v tem, da skupno z ljudstvom doprinese v boj za boljše življenje. Naše ljudstvo jasno spoznava, da je velika razlika med armado, ki gradi in obnavlja porušene domove skupno z ljudstvom in med armado, ki meče ljudi iz lastnih stanovanj, ne da bi jim preskrbela streho.

Titovo tekmovanje nam bo poleg cele vrste obnovljenih poslopij zapu- stilo še močnejšo zavest, da smo na pravi poti in da samo tako pot pelje v boljšo bodočnost. Titovo tekmovanje ni samo graditev hiš in cest, ampak tudi kovačnica že v partizanski dobi prekaljenih primorskih ljudi.

Spet ena hiša pod streho v Pregarjan

Opekarna Aita je s svojim delom bis- tveno pripomogla k temu, da Bistriški okraj vodi v Titovem tekmovanju

Opekarna Aita v službi ljudstva

Naši ljudje pri obnovi niso obstali pred najtežjimi ovirami. Med začasne meje stisnjena cona B ni imela naj- osnovnejšega materiala za obnovo na- ših domov. Toda iniciativa našega ljud- stva je naša izhod iz tega. Sistemati- čnemu odstranjevanju ruševin je sle- dilo načrtno pripravljane gradbenega materiala, zagorele so apnenice, naši ljudje so začeli graditi opekarnice, ko- pati in drobiti pesek, pripravljati gradbeni les. Brez nadaljnjega je prav priprava gradbenega materiala zahte- vala od naših ljudi največjih naporov

storitve v vrednosti 53 milijonov in s tem zavzel vodstveno mesto. Obračun prvih dveh mesecev Titovega tekmo- vanja je podal Bistriški okraj s 34 po- polnoma obnovljenimi hišami, osmimi, na katerih so se vršila poslednja obno- vitvena dela, in s tem, da ima v delu 101 hišo.

Delavci opekarnice Aita pa so v teku dveh mesecev Titovega tekmovanja napravili 2706 ur prostovoljnega dela v korist obnove. To njihovo prostovol- jno delo je v veliki meri znižalo režijs- ke stroške in tako omogočilo našim pogorelcem cenejšo in hitrejšo uredi- tev porušeni domov. Med delavci v tovarni Aita se je doslej najbolj izka- zal tovariš Makarol Drago iz Ilirske Bistrice. Njegova samoiniciativa, po- žrtvovalnost je omogočila, da so v do- sedanjem Titovem tekmovanju uspeli zvišati proizvodnjo za 24 odstotkov in pri tem dvigniti proizvodnjo izboljšali kvaliteto opeke za 100 odstotkov. To- varišu Makarolu so hvaležne vse tiste neštete družine, naše junaške matere, naša mladina, ker bodo preje kot sicer lahko spet pod domačo streho. Tovari- šu Makarolu je hvaležno primorsko ljudstvo, ker je s tem bistveno pripo- mogel k pospeševanju dokončne od- stranitve vseh ran fašističnega divja- nja pri nas. Opekarna Aita je v Tito- vem tekmovanju v vrsti nešteti drugih naših podjetij pokazala, kakšna mora biti vloga produkcijskega podjet- ja v ljudski državi.

Silne količine opeke pa je bilo tre- ba prepeljati v oddaljene, težko do- stopne predele brkinskih hribov. Pri prevozu opeke so se proslavili kot ju- naški sinovi Primorske neštevilni voz- niki. Ljudstvo Pregarj, Tominj in ostalih brkinskih vasi s ponosom gle- dajo na te prostovoljne voznike. S ponosom zre ljudstvo tudi na žrtvo- vanje naše junaške jugoslovanske ar- made. Bori jugoslovanske armade so ve- dno med ljudstvom, z njim delajo, se trudijo in podpirajo naše ljudi v na- porih za obnovo. Opekarni Aita so

Tovariš Makarol Drago, ki je s svojim požrtvovalnim delom uspel dvigniti pro- izvodnjo v tovarni za 25 odstotkov in izboljšal kvaliteto proizvodnje za 100%

in v samem Titovem tekmovanju za- vzela velik del časa. Obračun prvega meseca zato ni mogel govoriti o celi vrsti obnovljenih hiš, dasi smo v vseh poročilih brali o tisočih in tisočih prostovoljnih urah. Drugi mesec Tito- vega tekmovanja pa je že pokazal re- zultate obnovljenih hiš. Danes lahko trdijo, da se dnevno pokriva v našem okrožju nekaj hiš. To se pravi, da je naše ljudstvo razumelo pojem organi- ziranega dela, pri katerem je bilo tre- ba vpoštevati vse delavne pogoje.

Poleg neštevilnih apnenic, ki so da- le na tisoče kvintalov apna smo v ča- su priprav za obnovo zgradili celo vr- sto opekarn; tako imamo opekarno v Spodnji Idriji, opekarno v Tolminu, opekarno v Ilirski Bistrici. Dosedanji uspehi tekmovanja govore, da se resno kosata za prvo mesto okraj Idrija in okraj Ilirska Bistrica. Če smoteno za- sledujemo to kosanje, potem bomo jas- no videli, da je prav načrtno organi- zirana priprava gradbenega materiala tako v Idrijskem kot v Bistriškem okraju omogočila takšne uspehe, ka- kšne ta dva okraja danes beležita. Zato je nujno, da v zvezi z velikimi uspehi, ki jih je dosegel Bistriški okraj, ki je trenutno celo prekosil že Idrijski okraj, spregovorimo tudi o opekarni Aita v Mali Bukovci, ki je omogočila tako pospešeno gradnjo v okraju. Pred kratkim smo govorili, da je okraj Idrija napravil obnovitvene storitve v vrednosti 31 milijonov, zato moramo danes govoriti o uspehih Bi- striškega okraja, ki je doslej napravil

15 kamionov je dala na razpolago Jugoslovanska armada za prevoz opeke iz opekarnice Aita v požgane vasi

ŠTAB
UDARNE MLADINSKE DELOVNE BRIGADE
»JANKA PREMRLA-VOJKA«
Postojna, 11. avgusta 1946.

Poziv vsej mladini vzhodno primorskega okrožja

Danes se je vrnila z največje mladinske delovne akcije na Mladinski progi Brčko-Banoviči naša udarna brigada Janka Premrla-Vojka, ki je ponos vse mladine Julijske krajine, saj je nosila prehodno desetdnevno zastavico kot najboljša izmed vseh brigad. To je brigada krepkih, ogorelih, telesno in duševno zdravih mladincev in mladink in mladink v mest, ki so znali pokazati svojo trdno udarno pest tudi na polju obnove naše ljubljene domovine.

S svojim delom so naši mladi še enkrat manifestirali za priključitev celotne Julijske krajine k Jugoslaviji, kjer nas čaka lepša in srečnejša bodočnost delovnega ljudstva. Utrdilo se je še bolj v borbi skovano bratstvo in enotnost vseh narodov Jugoslavije in ostalih naprednih narodov Evrope.

Naši brigadirji so v dveh mesecih udarnega dela mnogo pridobili tudi na svojem znanju. Dobili so široke poglede v svet in politično življenje, razvili so svoje kulturne sposobnosti, naučili pa so se mnogo tudi v svojem strokovnem znanju in v novih načinih prostovoljnega udarnega kolektivnega dela.

Ob priliki, ko se zbira nova mladinska delovna brigada, ki bo dala naši brigadi častno za- meno na gradnji Mladinske proge, pozivamo v imenu brigadirjev vso mladino Vzhodnoprimorskega okrožja, da zbere iz svojih vrst čim večje število najboljših mladincev in mladink, ki jim bo v čast in ponos biti naslednik udarnih Vojkovih brigadirjev. Trdno smo prepričani, da bo nova brigada, sestavljena iz naše mladine, vedno prva izpolnila vsak poziv in da bo z velikim čutom odgovornosti in smislom za organizacijo še prekosila v rezultatih dela našo brigado.

Pozivamo tudi vse ljudstvo za pomoč v organiziranju nove brigade, predvsem pa naše matere, organizirane v Antifašistični fronti žena, naše delavce, naše kmete, združene v zadru- gah, ter nameščence. Zbor nove delovne brigade naj bo še en pečat naše volje v dnevih, ko v Parizu za zeleno mizo razpravljajo o usodi primorskega ljudstva.

Tekmujmo, kdo bo več prispeval k osnovanju nove brigade!

Za Tita — za Jugoslavijo! Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Namestnik komandanta:
Mervič Franc s. r.

Komandant:
Cetina Mirko s. r.

POGLEJMO SI IZ OČI V OČI

Kaj vse se skriva pod tistim talarjem, pod okriljem katerega se govori proti ljudski oblasti

TOLMINSKO LJUDSTVO JE IZGNALO TOLMINSKEGA KAPLANA ZATO, KER JE TIHOTAPIL PROFASISTIČNO ČASOPISJE V NAŠE KRAJE

Pred dnevi so organi Narodne Za- ščite na bloku pri Tolminu ustavili tol- minskega gospoda kaplana, ker se jim je zdel nekam sumljivo debel. Pri pre- iskavi so ugotovili, da je gospod ka- plan bil ves nabasan z izvodi znanega belogardističnega protiljudskega časopi- sa »Slovenskega Primorca«, ki po vzorcu »Slovenskega doma in »Sloven- cas«, katerima je dajal svoj fašistični blagoslov pobegli izdajalec škof Rož- man, blati delovno ljudstvo Jugoslavije in žali čustva naših ljudi. Zanimivo je, da je ljudstvo že nekajkrat opozorilo gospoda kaplana, da ne dovoli, da bi se ta časopis razširjal po naši coni. Go- spod kaplan resnega opozorila našega ljudstva ni upošteval.

V Tolminu se je kaj kmalu raznesla vest, da so gospoda kaplana organi naše Narodne zaščite, zaščite naših težko priborjenih pravic pripeljali na svojo postajo. Proti večeru so se začele zbi- rati ogromne množice ljudi, ki so za- htevali, da pride gospod kaplan pred- nje. Ker pa se takoj ni odzval pozivu ljudstva, je neka 60 let stara ženica zavpila: »Jaz ga pojdem iskat«. Odsla je v poslopje in zahtevala, da gre z njo gospod kaplan pred ljudi in da mora s seboj prinesiti tudi reakcionar- no časopisje, katerega je prinesel iz cone A.

Ljudstvo je bilo ogorčeno. Zahte- valo je, da pred množico zažge reak- cionarno časopisje. Tedaj pa se je dvig- nil iz množice starejši možak in dejal. Taki gospodje kot je naš kaplan, so nas s pomočjo fašističnih band pošiljali v Mauthausen umirat v tujino, ker so se bali, da bomo razbili njihovo izdajalsko protiljudsko početje. — Mi ga pa pošiljamo tja, kamor ga vleče srce, pošiljamo ga preko demarkacij- ske črte, naj gre k fašistom, naj gre

tja, kamor mu teži srce. Na pot pa mu povemo, da smo vsi na jasnem, da kakor Margotti tudi on ni duhov- nik, ampak samo fašist in izdajalec.

Množica je predlog z navdušenjem sprejela in ogorčeno ljudstvo je gospo- da kaplana spremilo do demarkacijske črte in mu pokazalo pot tja, odkoder za izdajalec ni vrtnice v našo domovi- no. Poslala ga je k fašistu Margottiju.

Ta dogodek, ki nikakor ne more biti v ponos reakcionarni duhovščini, je ja- sna priča, da se naše ljudi ne da več slepiti z izrabljanjem verskih čustev. Naši ljudje dobro vedo, kaj jim je dala ljudska oblast. Po tolminskih hri- bih gori elektrika. Ali so je napeljali gospodje kot so gospod kaplan iz Tol- mina in njemu podobni? Ali je pri tem težkem delu pomagal tisti zločinski časopis, ki blati našo ljudsko oblast, ti- sto oblast, ki je dala vse napore zato, da je s polno podporo delovnega ljud- stva zagorela elektrika v najbolj od- daljenih krajih tolminskega okraja. Vsem je s tem povedalo tolminsko ljudstvo, vsem tistim namreč, ki tega še nečisto razumeti, da se v naši državi meri ljudi ne po besedah, ampak po dejanjih. Kdor gradi, je z nami in je naš, kdor pa bi razrušil, je naš sovraž- nik. To povemo na pot tudi gospodu kaplanu. In tudi tolminski gospod de- kan naj ve, da tolminsko ljudstvo do- bro ve, da gospod kaplan ni svojega zločinskega delovanja počenjal brez vednosti gospoda dekana.

Škamperle Mirka.

Divača pomaga pri obnovi Tater

Prosvetno društvo v Divači si je bilo zadalo v tekmovalni načrt obve- zo, da bodo člani naredili 200 prostovoljnih delovnih ur. Da to izpolnijo, so se napotili dne 28. julija na cesto Slivje-Tatre, po kateri vozijo mate- rial za obnovo Tater, in 42 članov društva je prišlo za delo in so od 7 do 12 popravili lep del poti. Popol- dne pa so v Slivju priredili zelo do- bro uspelo kulturno prireditev, katere

so se udeležili tudi tržaški planinci, ki so ta dan obiskali slikovito kraško jamo »Dimnico«. Čisti doprinos pri- reditve so namenili za obnovo. Tako je prosvetno društvo v Divači izpol- nilo svojo tekmovalno obvezo in po- kazalo pravo pot novega prosvetnega dela, ki naj bo vedno in povsod zdru- ženo z delom za obnovo in izgradnjo našega delovnega ljudstva.

5 fizikulture parade v Čepovanu

Fizikultura je postala last kmetov in delavcev; telovadba v Čepovanu

Razpis nagrad

OB PRILIKI PARADE DELA V AJDOVŠČINI 24. IN 25. AVGUSTA 1946
ZA FIZIKULTURNE TEKME

Ob priliki »Parade dela« dne 24. in 25. avgusta 1946 v Ajdovščini razpisuje okrajni fizikulture odbor za Vzhodno Primorsko za razna fizikulture tekmovalna sledeče nagrade:

1. Kolesarske tekme: Športna kolesa (na progi 75 km): 1. mesto — spominski venec in športno kolo; 2. in 3. mesto — spominski venec in plaketa. — Turistična kolesa (na progi 25 km): 1. mesto — spominski venec in moško kolo; 2. in 3. mesto — spominske plakete. — Ženska turistična kolesa (na progi 12 km): 1. in 2. mesto — spominske plakete.

2. Partizanski marš: 1. mesto — vsak poseben spominski plaketo; 2. mesto — moštvo spominsko plaketo.

3. Sahovski brzoturnir: 1. mesto —

moštvo spominsko plaketo; 2. mesto — moštvo spominsko plaketo.

4. Stafeta 15x400 m: 1. mesto — moštvo spominsko plaketo; II. mesto — moštvo spominsko plaketo.

5. Tekme v kosarku: 1. mesto — moštvo spominsko plaketo.

6. Motociklistične tekme: 1. mesto — v vsaki kategoriji pokal in spominski venec; 2. in 3. mesto — v vsaki kategoriji spominsko plaketo. — Najboljši čas dneva prehodni pokal.

Poleg razpisanih nagrad je še več manjših nagrad, ki jih bodo prejeli posamezniki skupno z razpisanimi darili.

Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo dne 25. avgusta ob 20. uri v dvorani Avtopodjetja v Ajdovščini.

Začetek gospodinjstvo-kmetijskega tečaja v Ložah pri Vipavi

Zaradi dela na polju v poletnih mesecih se predvideni kmetijsko-gospodinski tečaj v Ložah ni pričel s 1. junijem, kot je bilo objavljeno. Pričetek pouka bo 1. septembra. Prijave za vpis v vseni že označenimi podatki: starost, kraj rojstva, bivališče, potrdilo o volilni pravici, naj bi se vlagale preko okrajnega NO odbora, ki bi jih poslal vodstvu šole do 24. VIII. tega leta.

Primorske žene, one so bile pod fašističnim jarmom popolnoma odrezane od vsake osnovne, kaj šele strokovne izobrazbe, saj je znana fašistična težnja: kmet naj bo neumen, da ga bomo lažje izkoriščali.

Naša nova oblast pa nasprotno hoče, da se ljudstvo izobrazi, saj je ono nosilec oblasti. Naš napredek sam zahteva ljudi, ki bodo svoje delo čim bolj strokovno obvladali in stali na višji kulturni stopnji. Tudi kmetička dekleta se morajo zavodati, da veljajo vse pridobitve naše narodno-osvobodilne borbe tudi za nje. Da se bodo lahko izboljšali življenjski pogoji delavca in kmeta, ni potreben dvig proizvodnje samo industrijskih izdelkov, temveč prav tako dvig proizvodnje živil. To bo mogoče le tedaj, če se bo izboljšal način pridobivanja in kakovost proizvodov.

Pričetek pouka na srednjih šolah Slov. Primorja (cona B)

Na gimnazijah v coni B in na učiteljskih v Tolminu se prične redni pouk 16. septembra, v prvi polovici meseca se bodo opravili popravni in sprejemni izpiti ter vpisovanje. Na gimnaziji v Ajdovščini, II. Bistrici, Kopru in Tolminu se bo zaradi počitniških kolonij pričelo šolsko leto za teden dni kasneje. Točen razpored izpitov in vpisovanja bo objavilo na oglasni deski ravnateljstvo vsakega

Nekaj o nedeljskem ženskem delu za našo obnovo

Sedanje naloge naše ljudske oblasti so zelo težke in pereče. Najbolj pereča naloga naše oblasti v sedanjem trenutku pa je obnovo porušenega gospodarstva. V sedanjem trenutku je to naloga vseh nalog. Rešitev vseh ostalih perečih nalog je odvisna od te najbolj pereče notranje naloge.

Ideali so zelo lepa stvar. To je nedvomno. Tudi potrebni so in koristni. Pet in dvajset let boja primorskega ljudstva proti zatiralcem in štiri leta junškega boja naših narodov na bojnem polju proti naci-fašističnim okupatorjem so potrdila resnico, da, kadar preidejo ideali v zavest ljudstva, kadar mu preidejo v kri in meso, postanejo delovni ljudje nepremagljiva sila. Vse to je res. Res pa je tudi, da se ne more večno jahati le na idealih. Ljudstvo mora tudi jesti. Prav za prav mora predvsem jesti, če hoče graditi svojo kulturo, če hoče delati svojo politiko. Zato mora imeti obdelane svoje njive in svoje vrtove. Mora imeti hiše, da bo v njih stanovalo. Mora imeti prometna sredstva, mora imeti orodja, mora imeti vse, kar je potrebno pa pošteno življenje v današnjih časih. Vse to je naše ljudstvo že imelo. Pa je prišel v našo deželo strašen sovražnik in je porušil ogromno količino vsega tega, kar je naše ljudstvo že imelo. Če hočemo rešiti druge naloge, ki vemo, da so tudi pereče, moramo najprej obnoviti, kar nam je sovražnik porušil. To je najbolj pereče, to nalogo moramo najprej izvršiti.

Je pa ta naloga tako velika in

Povedali smo, da je nedeljsko delo pri obnovitvi porušenega gospodarstva prav tako nujno, kakor je nujna obnova sama. Čudno pa je, da so se ti zaslužniki nedeljskega počitka spomnili na nedeljski počitek in na nemoralnost nedeljskega dela prav

V zvezi z uredbo o prometu z žitirami odreja oddelek za trgovino in preskrbo pri Poverjenstvu PNOO za Slovensko Primorje v sporazumu z oddelkom za kmetijstvo naslednje odkupne cene:

cene (za 1 kg):	
pšenica	Lir 12,80
ječmen	" 11,50
rž	" 11,70
oves	" 11,50
soržica	" 12,30
koruza	" 11,—
ajda	" 20,—
proso	" 17,—

Odkupne cene se razumejo franko skladišče odkupne postaje za dobro, zdravo in suho blago običajnih kakovosti ter stopi v veljavo takoj.

Prekoračenje odkupnih cen je kaznivo po uredbi o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže.

Vrsta blaga	odkupna cena	cena za potrošnike
maslo surovo, kmečko	Lir 290,—	Lir 345,—
maslo surovo, mlekaršsko	" 340,—	" 400,—
maslo kuhano, 25% poviška na gornje cene		
sir, ementalški, polnomasten	" 220,—	" 270,—
sir, ementalški, polmasten	" 200,—	" 245,—
sir, kravji, polnomasten	" 200,—	" 245,—
sir, kravji, polmasten	" 120,—	" 145,—
skuta iz kravjega mleka	" 65,—	" 78,—
skuta iz ovčjega mleka	" 75,—	" 90,—
sir, ovčji	" 220,—	" 270,—
mleko, 1 liter	" 15,— za mlekarne	" 430 za % mašč.
med	" 290,—	" 345,—
maline	" 27,—	" 30,—
gobe, sveže	" 40,—	
gobe, suhe	" 450,—	

Cene so maksimalne ter je njih prekoračenje kaznivo po uredbi o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže.

Veljajo vključno prometni davek in stopijo takoj v veljavo.

Pov PNOO za Slovensko Primorje — oddelek za preskrbo izdaja sporazumno z oddelkom za kmetijstvo Pov. PNOO za Slovensko Primorje naslednjo

ODLOČBO

o reguliranju cen vina, vinskega destilata in žganja na področju Pov. PNOO za Slovensko Primorje.

Cl. 1. Cene vina, vinskega destilata in žganja se maksimirajo, in sicer franko skladišče proizvajalca, brez javnih dajatev.

Cl. 2. Najvišje proizvodne cene za vina smejo biti po stopnji maligana naslednje:

zavoda, kjer dobe dijaki tudi vse druge informacije. Na gimnaziji v Idriji in Tolminu se letos odpre tudi peti razred, ako se vpiše zadostno število dijakov.

Za pripravitelje k sprejemnemu izpitu je treba najkasneje do 28. avgusta vložiti s 50 lirami kolkovano pismono prošnjo na zavodu, kjer želi opraviti sprejemni izpit. Prošnji je priložiti rojstni list, iz katerega je razvidno, da je učenec izpolnil 10. leto starosti, in spričevalo o dovršenem 4. razredu osnovne šole; za učiteljske je priložiti izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu. Kolkovane pismene prošnje morajo vložiti tudi oni dijaki, ki imajo popravni izpit.

Za vpis v šolo dobi vsakdo pri ravnateljstvu svojega zavoda tiskani obrazec prijave. To prijavo je treba izpolnjen in kolkovano oddati pri vpisovanju, podpisše se oče ali njegov odgovorni namestnik.

sedaj, ko gre za obnovo našega gospodarstva.

Nedeljskega dela nismo iznašli mi, ni ga iznašla naša ljudska oblast. Kakor ni iznašla naša ljudska oblast niti ženskega dela.

Nedeljsko delo ni nič novega, nič, kar bi bilo naša posebnost. Po vsem kapitalističnem svetu se dela ob nedeljah, pa se zaradi tega nihče ne huduje. Saj ne gre drugače.

Železnice tečejo tudi ob nedeljah. Po njih se vozijo tudi duhovniki. Ne tečejo same. Noben stroj se ne more gibati brez delavčevih rok. Železničarji delajo torej povsod tudi ob nedeljah. Navadno imamo ob nedeljah še več vlakov kakor ob delavnikih.

Tramvajski uslužbenci v mestih delajo tudi ob nedeljah, kajti brez njih ne bi mogel tramvaj poslovati.

Parniki in ladje se ob nedeljah ne ustavljajo sredi oceanov, grede naprej in morajo torej mornarji in pomorski delavci ob nedeljah delati. Prav za prav je tudi pomorski promet ob nedeljah bolj živahen kakor ob delavnikih.

Kje je sploh tista stroka delavcev, ki del njenih članov ne bi delal tudi ob nedeljah? O čevljarjih je znano, da so delali ob nedeljah celo v srednjem veku. Brivci imajo ob nedeljah povsod največ dela. V plavžih morajo delati delavci tudi ob nedeljah, ker se plavž ne sme ugasniti. Delajo od nekdanj ob nedeljah mestni pometalci, zdravniki, bolničarke. Kaj bi rekli ljudje zdravniku, ki bi na nedeljo zapustil svoje bolnike, ali bi odklonil obisk pri nenadoma obolelem človeku? Delajo ob nedeljah povsod pekovski delavci, da ne bi ostali ljudje brez kruha. Umetniki in usluž-

Odločbe

Odločba

Poverjenstvo PNOO za Slovensko Primorje, oddelek za trgovino in preskrbo, odreja v sporazumu z oddelkom za kmetijstvo naslednje maksimalne cene za seno in slamo (za 100 kg):

seno, sladko	Lir 500,—
seno, kislo	" 300,—
detelja	" 600,—
otava	" 500,—
slama po kakovosti	" 200,— do 300,—

Cene se razumejo franko pri proizvajalcu in stopijo v veljavo takoj. Prekoračenje določenih cen je kaznivo po uredbi o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže.

Odločba

Oddelek za trgovino in preskrbo določa v sporazumu z oddelkom za kmetijstvo Poverjenstva PNOO za Slovensko Primorje naslednje cene (za 1 kg):

1. vina do 9% maligana	Lir 4,— za stopnjo;
2. vina od 9,1% do 11% maligana	Lir 5,50 za stopnjo;
3. vina od 11,1% do 14% maligana	Lir 6,— za stopnjo;
4. sortna vina (kot pinot, sovinjon, malvazija itd.)	Lir 7,— za stopnjo.

Cl. 3. Proizvajalcem žganja in vinskega destilata se odreja naslednje najvišje cene po hektolitrski stopnji jakosti:

1. slivovki in žganju iz koščičevega sadja Lir 6,— za stopnjo;
2. od ostalega sadja (tropinjevec) Lir 5,50 za stopnjo;
3. vinski destilat Lir 6,50 za stopnjo.

Destilat se ne more izdelovati manjše jakosti kakor 40%.

Cl. 4. Veletrgovci z vinom in žganjem smejo na ceno, plačano proizvajalcu, priručnati največ 6% kosmatega zasluzka pri vinu in največ 10% pri žganju. V teh zasluzkih so všteti tudi prevozni stroški od proizvajalca do skladišča in vsa manipulacija. Kolikor veletrgovci nabavo vina samo posredujejo, smejo priručnati nabavni ceni samo 1% posredovalnine.

Cl. 5. Razpečevalci alkoholnih pijač na drobno smejo na nabavno ceno, plačano veletrgovcu, priručnati pri vinu 15%, pri žganju in vinskem destilatu pa 25% kosmatega zasluzka ter dodati tro-

šarine, ostale javne dajatve in največ 5% prevoznih stroškov. Tako sestavljene kalkulacije prodajnih cen morajo predložiti v potrditev Okrajnemu oz. Mestnemu NOO. Primernost prevoznih stroškov presodi po krajevnih prikladih pristoini NOO.

Cl. 6. Za vino, vinski destilat in žganje v originalnih, zaprtih steklenicah, se dovoljuje dodatek za polnjenje in etikiranje, ki pa ne sme biti višji od Lir 7,— za eno steklenico.

Cl. 7. Gostinska podjetja so dolžna v svojih lokalih na vidnem mestu izobešati cenike z naznačbo vrste, porekla in kvalitete pijač, katere prodajajo.

Cl. 8. Pri prodaji vina in žganja na debelo je obvezno izdajanje računov s točno navedbo količine, vrste, porekla, jakosti in stopnjah in cene v litrih.

Cl. 9. S to odločbo se razveljavljajo členi 5, 6, 7, 8, in 9 uredbe o prometu z vinom št. 62. Uradni list Pov. PNOO za Slovensko Primorje z dne 20. aprila 1946, št. 8.

Cl. 10. Kršilci te odločbe se kaznujejo z denarno kaznijo do 50.000 lir ali s prisilnim delom brez odvzema prostosti do šestih mesecev. Obenem se odredi za plembe vina. Te kazni izreka Okrajni NOO. V težjih primerih ter v slučajih povratka so prekrški odločbe kaznivi po uredbi o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže.

Cl. 11. Ta odločba stopi v veljavo dne 1. septembra 1946.

RAZGLASI

Pri obnovi in raznih drugih delih je zaposleno mnogo prostovoljnih delavcev, ki pa niso podvrženi socialnemu zavarovanju, ker delajo brezplačno. Za slučaj nesreče ali poškodbe pri delu pa bodo ti prostovoljni delavci prav tako imeli pravico do brezplačne zdravniške pomoči, zdravljenja in zdravilja v bolnici.

To pomoč bo ponesrečencem pri prostovoljnem delu za obnovo in prostovoljnem nedeljskem delu nudil Pokrajinski zavod za socialno zavarovanje. V slučaju nesreče mora organizacija ali organizator dela predložiti nezgodno naznanilo najbližji Poslovalnici Popravnega zavoda.

Brez prijave o nezgodi s strani organizatorja dela, ponesrečenci ne bodo imeli pravice do brezplačnega zdravljenja. — Odsek za socialno skrbstvo in zdravstvo pri Pov. PNOO

Tov. Kale Valentina, roj. 23. 5. 1925 v Podgrajah, bivajoča v II. Bistrici 337 je izgubila osebno izkaznico št. 467 izdano od Krajevnega odbora II. Bistrice 24. 4. 1946. S tem proglašamo zgoraj navedeno osebno izkaznico za neveljavno.

Dne 7. 8. 1946 je izgubil tov. Pavšič Rafael iz Podgorza osebno izkaznico št. 17 izdano od Krajevnega NOO Ravnic. S tem se navedena, dovolilnica proglašajo za neveljavno.

Tov. Vadenja Franciska, roj. 29. 1. 1926 je izgubila osebno izkaznico št. 244, izdano od Krajevnega NOO Postojna, dne 10. 4. 1946 in pa izkaznico SIAU št. 171. S tem proglašamo zgoraj navedene dokumente za neveljavne.

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD — DOZ

podružnica

Ajdovščina, Gregorčičeva ulica št. 32

Sprejema vse vrste zavarovanj (požar, vlom, nežgode, jamstvo, motorna vozila, proti razbitju stekla in druga).

Za informacije in sklepanje zavarovanj se obračajte na naše zastopnike v vseh večjih krajih Sloven. Primorja ali na našo podružnico.

benci v gledališčih delajo ob nedeljah. Kinematografi delajo tudi ob nedeljah; torej tudi uslužbenci in delavci kinematografov. Delajo vsako nedeljo še bolj kakor ob delavnikih natakarkarji in nedeljski uslužbenci. Če je treba, delajo celo uradniki ob nedeljah. Za ogromno večino delovnega ljudstva v kapitalističnih deželah je nedeljski počitek le prazna, pobožna želja. Družba je dosegla v svojem gospodarskem razvoju stopnjo, ko se v nedeljsko delo ne more ustaviti.

In vendar ne pridigajo duhovniki nikjer proti nedeljskemu delu, kajti ono je prav tako potrebno in nujno kakor ob delavnikih.

Tudi ženskega dela niso iznašle naše ljudske oblasti. Tu ne bomo mnogo pisali. Mislim, da ne dela noben človek na svetu tako silno in tako intenzivno, kakor naša kmetica. In to neprenehoma, na polju in doma, ob delavnikih in nedeljah. Saj sploh ne pozna počitka. Tega ji bo dala šele naša ljudska oblast.

Za obnovo našega gospodarstva je tudi nedeljsko delo prav tako nujno potrebno, kakor delo gasilca, kadar gori poslopje. Obnova je nujna. Nismo mi podirali, toda obnoviti moramo mi, ker hočemo živeti! Kdor je proti našemu nedeljskemu delu, je proti obnovi! Kdor je proti obnovi, je proti ljudskemu blagostanju!

Tisti, ki se pri nas zgražajo proti nedeljskemu delu, niso samo nazadnjaki, niso samo sanjači, marveč so tudi škodljivci našega dela za obnovo. Po končani obnovitvi se bomo lahko usedli za pogrnjeno mizo in bomo tam lahko razpravljali o tem in onem. Danes ni časa za to! Kdor resnično ljubi svoje ljudstvo, komur je na

srecu predvsem blagostanje našega ljudstva, ve, da ima samo eno dolžnost: zavhati si rokave in pridružiti se tistim, ki obnavljajo naše porušeno gospodarstvo. Saj ne more biti res, ne more biti res, da ne bi bilo Bogu dopadljivo delo v korist ljudstva. Saj ne more biti res, ne more biti res, da ne bi Bog blagoslovil tega človekoljubnega dela. Saj ne more biti res in ni res, da ne bi Bog blagoslovil dela ljudi, ki žrtvujejo tudi svoj počitek za blagor svojega ljudstva.

Sovražnik je zadal gospodarstvu naše dežele hude rane. Te rane je treba zaceliti. Zaceliti jih more le udarno, nesebično delo. Delo, ta vseustvarjajoča sila, vseobnavljajoča moč, ta velika pesem človeka, ki doni v omamljajoči harmoniji iz vsega, kar je sad človeških rok in človeških možganov. Delo je edini lek za naše rane. Ozigosati je treba tiste, ki ne delajo, tiste, ki nočejo pomagati celiti rane, ki nam jih je prizadel sovražnik, tiste, ki nočejo, da bi mogli sedeti jutri naši ljudje pri bogato in čedno pogrnjeni mizi, tiste, ki podrežajo ljudske interese svojim načelom.

Kakor je zmagovalo naše ljudstvo na bojnem polju, tako bo zmagovalo tudi na polju obnove. O tem ni in ne sme biti nobenega dvoma. O tem naj si nihče ne dela nobenih iluzij.

In nobenih iluzij naj si nihče ne dela o tem, da bo padlo naše visoko zavedno ljudstvo na glavo in začelo blagoslovljati svoje sovražnike.

Izdala Propagandna komisija pri okrajnem odboru Slovensko-italijanske antifašistične unije Vzhodno-primorskega okrožja